

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, november 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérezik: Az utolsó felvonás.

Horvát fordítások.

A kínai háború.

A sztrájk megoldása.

Nyilassy Mátyás temetése.

Papp Béla a síralomházban.

Szabad Lyceum.

Erzsébet királyné emléke.

Varjassy Árpád — városatya.

A kisjenői vadászatok.

Lefokozott önkéntes.

A német császár anyja.

Tárca: A „Hóditók.” Irta: Kerényi Miklós.

Regény-Csarnok: A kételkedő ember. Irta:
Groller Balduin.

Az utolsó felvonás.

Arad, november 19.

A földi igazságszolgáltatás legrettenesebb módját alkalmazzák szerdán reggel a törvény végrehajtásával megbízott közegek Papp Bélán, a rut nyereségvágyból testvérgyilkossá lett szatmári földbirtokoson és tartalékos huszárhadnagyon. A legcsufosabb halál jut e minden érzésből kivetkőzött embernek és nincs schol, hol a bünt utalják, egy emberi szív sem, mely nem érezné magában, hogy a bűnös e rettenetes büntetést megérdemli. A bűne oly undok, oly tervszerűleg kiszámított, oly alacsony volt, hogy a legkegyetlenebb megtorlás sem lehet eléggé enyhe.

A halálbüntetés az elrettentés elvének legerősebb eszköze, mely sajnos, a mai társadalmi rend megvédése céljából nem volt kiküszöbölhető büntetőtörvényünkben.

A legújabb kor szomorú története igazolja, hogy vannak bűnesetek, melyek a nagy emberi közérzet szerint csakis a biblia szavai szerint torolhatók meg: fogat fogért, szemet szemért, életet életért. Igazolja a történet, hogy ott, hol a törvény nem ösmeri a halálbüntetést még a legszönyűbb bűneseteknél sem, az igazságszolgáltatás igazságtalannak, a közérzet meg nem felelőnek, a megtorlásra elégtelennek bizonyul.

Felsőleges nagyasszonyunk nyomorult gyilkosát ez az enyhe törvény védte és fellázad az emberi érzés, hogy ennek az emberi fenevadnak egészséges étellel, itallal, sőt szórakozással olvasmányokkal is szolgálnak, mert a törvény ezt így rendeli. Bármily rettenetes is legyen az a tudat, hogy az étellel, az isten adományával, haladó ember rendelkezessék és mint a végzet, felette uraljon, a büntetőtörvénykönyvekben kimondott halálbüntetés, mint szükséges rossz, ki nem küszöbölhető.

A törvénynek sok, felette sok korrigáló módja van a legvégső esetben is ez iszonyu büntetés mellőzésére, ha az tulszigorunak látszanék. Ott van a Curia kegyelmi tanácsa, és felette ő felsége a király kegyelmi joga és ha mindezen retortán keresztül hajtva, az ítéletben kimondott halálbüntetés végrehajtandónak lesz kimondva, akkor bizonyára nincs más mód az elvadult, elfajult, elállatiásodott indulatok megfékezésére, mint a halálbüntetés.

A mi új büntető perrendtartásunk ki-

vette a szakbírók kezéből a gyilkosság bűnesetét és a polgárokból megalakított esküdtszék elé állította a gyilkost, a polgárok ítéletére bízva őt, kik nincsenek kötve törvény rideg szabályaihoz, hanem csakis a lelkiismeretükre hallgatva, hozzák meg verdiktjukat. A társadalom lelkiismerete szabadon nyilvánult az esküdtek verdiktjében és a törvényt alkalmazó bíróság ítéletében ezt a lelkiismeretet jutatta érvényre.

Es az igazság csak akkor lesz az, ha egyformán sújt mindenkit, legyen az ur, vagy paraszt, erős férfi vagy gyöngé nő. Ez az igazság érvényesül Papp Béla esetében és a királyi elhatározás ezt a legszentebb elvet hirdeti. A büntetőtörvény intézkedésével ugyan ellentétben állónak látszik a királyi kegyelem azon ténykedése, hogy a Zsoldics Mihályra vonatkozó halálos ítéletet életfogytiglani fenyhábüntetésre változtatja, mert a törvény a felbujtót nem tekinti sem többnek, sem kevesebbnek, mint a tettest, és amilyen az egyiknek büntetése, olyan a másiké is.

A királyi kegyelmi tény azonban az emberi közérzettől áthatva, a kiderült tényállásokból merítette ezt a korrekтивumot, mely ép oly igazságos itt a megkegyelmezésben, mint amily igazságos ott, amikor helyben hagyta a halálos ítéletet.

Szomorú ez a konkludálás, de meg kellett lennie. Az ártatlan testvér kiontott vére követelte meg ezt a holnap végbenemendő justifikációt, melyet az elrettentés theoriája teremtett meg. §.

TÁRCA.

A „Hóditók.”

Irta: Kerényi Miklós.

I.

Ártatlan kis babának hívta mindenki Mimit, mikor a klastromból kikerült és felvette az obligát első félhosszu ruhát. Az idealista gimnáziumi tanuló, a nagyokat mondó jogászyerekek és a fonyadt arcú ruék egyaránt rajongtak érte. Az utóbbiak mondogatták is gyakran, ha a kávéházban pletykáltak:

— Szép ís, fiatal is és a mi a földolog — szegény. Hm, hm.

— Az a hümmögés pedig egy leányra nézve olyasféléket jelent, mint a vadlottra a halálos ítélet.

A leány most még ártatlan, naiv, nem ismeri az élet gondjait. Kärntner Nathaniel, ez a vigécz-ember még csak elnyomorog rövid ideig, hogy aranyos kis babájának (így becézgette) minden kívánságát teljesítse, de a leány mindinkább nagyobbra nő és ezzel együtt szaporodnak az igényei is; ezeket pedig kell, hogy kielégítse. Bár honnan is! Legalább így szokott ez történni. A nagyvárosi szegény leány épen úgy igyekszik lépést tartani a folyton változó divattal, mint a leggazdagabb bankár-

leány. És meg is teszi ha kell, még — bukása árán is.

Ez a számító ruék filozofiája; mert minden rué számít. A szerelem kufárjai ezen építik fel az ő matematikai tételeiket, melyek rendszerint helyesek is. Hiszen az emberek és az életük utjai annyira hasonlóak!

A kis Mimiben azonban csunyául csalódtak. A sorsnak úgy tetszett, hogy vele kivételt tegyen. Valami, a faluról a fővárosba vetődött ügyetlen fráter, ki a külváros egyik piszkos utcájában üzletet nyitott, elkövette azt a bolondságot, hogy nőül vette a kis Mimit.

A „Hóditók klubja”-nak nevezett asztaltársaságban két hétig másról sem beszéltek, mint Mimi, az aranyos kis Mimi házasságáról. Eleinte kissé elcsüggedtek.

Bosszankodtak a felett, hogy ezuttal eliramodik előlük az őzike, melyre vadásztak, de Sámson Gyuri a „hóditók” klubjának érdemes elnöke, már a második liter bor elfogyasztása után diadalmasan előadta véleményét a legújabb esetről, mely a klub becsületén oly nagy csorbát ütött.

— Mit félték, kicsiny hitűek?

E szellemes bevezést nagy hahotával fogadták.

— Még nem vészett el minden, sőt ellenkezőleg, diadalmaskodni fogunk. Én mondom ezt, én Sámson Gyuri, a klub elnöke. A helyzet nagyon egyszerű. A szökebaju, kis Mimi nőül

megy a bárgy falusi tökfilkóhoz, Gerber Istvánhoz. Nem láttatok, mily ügyetlen a fráter? Ugy ül az angyal mellett, mint valami fagyos szent. Biztos vagyok benne, hogy Mimi nem fogja megszeretni, mert hogy most nem szereti, arról felesleges beszélnem.

— Ugy van! Eljen Gyuri! — kiáltották a „hóditók”

— Nem is szeretheti, mert még gyermek, ki nem is tudja, mi az a szerelem. Atyja, ez a vén sáfár, örült, hogy valahogyan lerázhatta a nyakáról, a szegény leány pedig mit tehetett mást, engedelmeskedett. Persze nem is sejti, hogy grófok, bárók és a mit első helyen kellett volna felemlítenem, a „hóditók” rajonganak érte.

Forgács Kari, a kinek már tizenkét év óta kellene az orvosi egyetemre járni, a bortól nehéz fejét lehorgasztva, rekedtes hangon elkezdett kiabálni:

— Eljen a Mimi szerelme!

Az elnök folytatta a beszédet.

— Azt hiszem, semmi kétség, hogy a mint a fruskának megjön az esze, megunja a férjét és...

Sámsonnak nem kellett folytatnia a beszédet. A „hóditók” diadalmasan elkezdtek kiabálni. Forgács Kari örömeiben megcsókolta Sámson Gyurit.

És is határozották legott, hogy a „hóditók” klubja nem hagy fel a reménnyel. Meg kell

Horvát ferdítések.

Arad, november 19.

Imeretes, hogy a horvát tartománygyűlés ellenzéke mily közjogi ferdítésekkel követeli a trónörökös házassági nyilatkozatának a horvát tartománygyűlés elé terjesztését s a horvát autonom törvénytárba való becikkelyezését. A horvát ellenzék meghamisítja a közjogot, meghamisítja a történelmet s Horvátországnak, amely nem külön királyság, hanem a magyar királyság kiegészítő része, szuverén jogokat követel.

A magyar sajtó megadta erre röviden azt a választ, hogy nincs külön horvát király, hanem az uralkodik Horvátország felett, akit a magyar országgyűlés Szent István koronájával megkoronáz.

A horvát ellenzék ferdítéseit azonban magában a tartománygyűlésen is megczáfolták.

Gyurkovics képviselő czáfoló beszédéből érdemesek a feljegyzésre a következők:

A horvát tuzlók hivatkoztak arra, hogy az első Habsburgot, I. Ferdinándot az 1527-diki cetini horvát országgyűlés választotta meg. Erre a történelmi igazságnak megfelelő válasz az, hogy Ferdinándot már az 1526-iki pozsonyi országgyűlés, amelyen a horvát rendek is résztvettek volna, választotta meg. A cetini határozat egyenesen hivatkozik a pozsonyi országgyűlés 1526. december 16-iki határozatára. A cetini gyűlés, amelyen a horvát rendeknek csak egy kisebbsége vett részt, nem volt más, mint ellentétetés a dubravai gyűlés ellen, amelyen a horvát rendek többsége a Külpántulikat, Zápolya Jánost kiáltották ki királyul.

Ami a pragmatika szankciót illeti — fejtegette Gyurkovics — csak az 1723-iki bir törvényes erővel. Az 1712-iki nem más, mint a horvát tartománygyűlés általánosságban tartott elvi határozata a nőági örökösödésről. Szentestést ez a határozat sohase nyert, mert III. Károly királynak erre vonatkozó üzenete nem más, mint köszönetnyilvánítás. A pragmatika szankciót csak az 1713-ban Bécsben tartott minisztertanács fogalmazta, nem lehet tehát 1712-diki horvát pragmatika szankcióról beszélni. A pragmatika szankciót az 1722-diki magyar országgyűlés, amelyen a horvát rendek is résztvettek — fogadta el. Csak az 1723. évi I. és II. törvényczikk szabályozta a nőági örökösödést

s az 1868-iki kiegyezési törvényben erre az 1723-iki pragmatika szankcióra történik hivatkozás.

Örvendünk, hogy a horvát ábrándokat magán a horvát tartománygyűlésen így módon való értékükre szállították le.

TÁVIRATOK.

A szultán Vilmos császárhoz.

Konstantinápoly, november 19. A szultán táviratot intézett Vilmos császárhoz, a melyben örömet fejezi ki azon, hogy a császárt nem érte baj.

Elhunyt író.

Drezda, november 19. Eckstein Ernő író tegnap este meghalt.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

London, november 19.

A Times-nak jelentik Pekingből 15-iki kelettel, hogy Li-Hung-Csang arról értesítette a követeket, hogy Tuan herceg Niuhsziah-sziengbe menekült. Az idegen követek most megint a kínai hercegek és hivatalnokok megbüntetéséről tanácskoznak. A követek most a halálbüntetés helyett a legszigorubb büntetést követelik, a melyet a kínai törvény ismer, a mellett feledik, hogy a hercegek nem tartoznak a közönséges jog rendelkezése alá. A déli tartományokból nyugtalanító hírek érkeznek. Ugyanennek a lapnak jelentik Sanghaiból 16-iki kelettel: Hir szerint Knappe német főkonzul Pekingből kapott távirati utasításra utazott Nankingba. Németország azzal a tervvel foglalkozik, hogy Nankingban német konzulátust állít. Knappe valószínűleg szóba fogja hozni azt a tényt is, hogy Szinganfuba még folyton küldenek élelmiszereket.

London, november 19.

A Daily Telegraph-nak jelentik Sanghaiból 17-iki kelettel, hogy három kínai tábornok 23,000 emberrel Csili tartomány határa mentén mozog, hogy a szövetségesek nyugat felé való továbbnyomulását megakadályozza. A Daily Newsnek jelentik Pekingből 16-iki kelettel: Uhtomszkij herceg ma ideérkezett.

Berlin, november 19.

Waldersee gróf táviratozza Pekingből: York ezredes hadoszlopa e hó 14-én, elérte a Pekingtől északnyugatra a nagy fal mellett lévő Csatan helységet, a hol előtte való este kínai lovasság volt, a melyet nagyobb haderő utóvédjének tartanak.

Páris, november 19.

A Havas-ügynökség jelenti Pekingből 17-iki kelettel: A Pekingből e hó 6-án elindult francia hadoszlop harcra keveredett a boxerekkel, a kik közül három százat megöltek vagy harcképtelenné lettek. A francziáknak nem volt veszteségük.

A sztrájk megoldása.

(Egy szocialista miniszter törvényjavaslata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Franciaország szocialista minisztere, Millerand kereskedelmi miniszter csütörtökön nevezetes törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé. A törvényjavaslat a munkások, meg a munkaadók közt támadó differenciák elbírálását kötelezően választott bíróság elé utalja. Ulyan reform ez, melyet még egy európai törvényhozás sem mondott ki. Németországban, Angolországban, Ausztriában egyik-másik iparvállalatnál van ilyen választott bíróság, de csak fakultatív formában, Franciaországban pedig most ezt az intézményt általánosan kötelezővé teszik. Szabályozódik így módon a sztrájk kimondása, vagy beszüntetése, amennyiben a munkások többsége dönt s a kisebbség e döntésnek tartozik magát alávetni. A javaslat a francia kamarában is bizonyára heves vitát fog provokálni, mert hiszen egyike a legvakmerőbb kísérleteknek ez a szociálpolitikai törvényhozás terén. A törvényjavaslat így kontemplálja a kérdés megoldását:

Magán-ipari, vagy kereskedelmi vállalkozásoknál a munkások és munkaadók közt támadó eltérések dolgában dönteni hivatott választott bíróság — fakultatív, eilenben kötelező mindamaz albérlésbe, vagy más módon kiadott munkára, avagy építkezésre, mely az állam számára történik. A községek és a departement-ok is kiköthetik albérlési feltételeikben a kötelező választott bíróságot. A javaslat a fakultatív választott bíróságra vonatkozóan megszabja, hogy

hódítani a fiatal asszonyt! Az eset fontos volt s ezért eltértek a rendes szokástól. Nem huztak sorsot, hanem az elnökre bízták a fontos miszsiót. Együttal kimondták, hogy ha a kiküldetés eredménytelen lesz. Sámson Gyuri elveszti az elnökség díszes állását.

Az elnök elbizakodottan bölintott fejével; méltóságtelesen elfoglalta az első helyet és oda szólott a pinczérnek:

— Tíz üveg Carte Blanche-ot!

II.

Igaza volt Sámson Gyurinak. Szegény kis Mimi nem tudta még, mi a szerelem és mi a házasság? Bohó fejében ugyan mindenféle boldog gondolatok kergették egymást, midőn mint iskolás leány titokban elolvasta azokat az édes szavakat, melyeket a szerelmesek egymásnak sugnak. Mindig azt hitte, hogy majd eljön ő érte is a hatalmas szép ember, ki az ölébe veszi, csókot nyom selyem hajára, a ki megvédi őt minden veszély ellen. Azt hitte, hogy ott, hol ketten egymást szeretik, megszűnik minden baj és gond. Boldog álomnak hitte a házasságot.

Eljött érte Gerber István, ki elvitte a szülői házból. Szegény kis Mimi! Az oltár előtt bátran mondotta ki:

— Szeretem.

Azt hitte, hogy szereti. Ulyan becsületes, jóságos a Gerber István arca; a beszéde is csupa őszinteség. Azonban alig mult el a házasság első néhány hete, borzasztó kiábrándu-

lás vett erőt Mimin. Minél jobban megismerte férjét, annál inkább feltűnt előtte annak ügyetlensége, szegletessége. Egészen más férfiak azok, kik egymásután jönnek az üzletbe. Nagy kerülőutakat tesznek meg, csak hogy a Mimi picziny kezeiből kapják a legrosszabb szivarokat. Milyen elegánsak, szépek ezek az emberek! Beszédmodoruk is olyan kihizelgő, kedves! Azonban a legelegánsabb és legférfiasabb közöttük Sámson Gyuri, kinek naponta kétszer, háromszor is akadt dolga az üzletben. Gerber István meglegedetten dörzsölte a kezét:

— Milyen jó kundsajt ez a Sámson Gyuri! Légy hozzá nyájas, előzékeny, édes Mimikém.

Nem is volt szükség erre a buzdításra. Mimi asszonyosság nagyon is szívesen hallgatta Sámson csevegéseit. Tetszett neki ez a derék, férfias ember, kinek csak az arca volt egy kissé sápadt a sok éjjelezéstől.

Sámson Gyuri pedig naponta beszámolt a klubnak az ügy haladásával.

— Ma már megengedte, hogy megcsókoljam a kezét, sőt egy kissé el is pirult.

— Ma bevallotta, hogy nem szereti a férjét.

Ilyesformán hangzottak a hivatalos jelentések, mely bizony nagyon is megfeleltek a valóságnak.

Mimi mindinkább megerősödött abban a hitben, hogy Sámson Gyuri az az ember, kiről ő mindig ábrándozott. Hiszen oly szép férfias dolgokat mond neki, a melyeneket sohasem hal-

lott még férjétől. Gerber István nem beszélt neki sohasem önzetlen szerelemről, örök hűségéről, végtelen boldogságáról, kimondhatlan gyönyöréről.

Mint a légy a pók hálójához, úgy közeledett mindjobban és jobban Mimi is a verem felé, melyet a „hódítók“ ástak neki.

Reneteg éljenzéssel fogadták a klubban Sámson Gyuri jelentését:

— Holnap meg lesz az első randevu.

III.

Dobogó szívvel, kipirult arcczal hagyta el Mimi a két szobás lakást, a hol alig három hónapot töltött el. Talán többé nem is tér ide vissza? Ilyesfélére gondolt. Ijedten nézett folyton maga körül, mint a szökevény tolvaj. Folytonosan úgy rémlett előtte, mintha Gerber István látná az ő jóságos becsületes arcával, a kit ő most meg akar csálni. Szánni kezdte a férjét; már-már elhatározta, hogy visszafordul, de akkor már ott látta maga előtt Sámson Gyuri hatalmas alakját. Elfelejtette azt a derék becsületes embert, ki most is fáradozik, dolgozik az ő kis Mimikéjéért.

Sámson Gyuri megfogta a kis kezeket.

— Szeret?

— Szeretem, a magáé leszek. Elválok a férjemtől és a maga felesége leszek.

Sámson Gyuri egy kissé meghökkent. Az asszonykának naiv szavai meglepték. Lehajolt és meg akarta csókolni, de az ügyesen kikiklott a karjai közül.

mindama vállalatoknál, hol legalább ötven munkás dolgozik, minden munkásnak, vagy alkalmazottnak szabadjára engedik, hogy alá akarja-e vetni magát szükség esetén a választott bíróság döntésének. Mindama vállalatoknál, hol munkások és muukaadók közt ilyen megállapodás létrejött, a munkások és alkalmazottak állandó képviselőket választanak, kik érdekeiket a muukaadóknál képviselik. Legalább ötven munkásból s legfőlebb százötven alkalmazottból áll egy-egy kerület, mely egy-egy képviselőt és egy-egy póttagot kiküld, hogy a munkások reklamációját átvegye s illetékes helyre juttassa. Mindez a hét egyik meghatározott napján s órájában történik. Havonkint egyszer a vállalat feje vagy helyettese tartozik fogadni a képviselőket.

Ha a reklamációkat nem teljesítik, a munkások egy csoportjának kívánságára a képviselőjük tartozik a reklamációt írásban a muukaadók elé terjesztetni s ilyenkor a muukaadók negyvennyolcz órán belül tartoznak felelni nekik; illetőleg kötelesek a magukválasztotta bírakat megnevezni. Ha ez meg nem történik, a munkások elhatározhatják a sztrájkot. Ha azonban a muukaadók megnevezik bírakat, a munkások kötelesek 48 órán belül megnevezni a magukéit. Ha hat napon belül nem történik meg a döntés, határozhatnak a munkások a munka beszüntetése dolgában.

A sztrájkot akár az egész vállalatra, akár csak egyes műhelyekre, csak a személyzet szabályos leszavaztatása után lehet kimondani. A szavazó helyiségbe csak az érdekeltek mehetnek be, a szavazás helyét s az idejét hat órával előbb kell közhírré tenni. A szavazatcédulán csak ez áll: *a sztrájk mellett*, vagy *a sztrájk ellen*. Sztrájkot csak úgy lehet kimondani, ha a szavazatra jogosítottak kétharmada részvesz a szavazásban s ekkor az abszolút többség dönt. *A kimondott sztrájk kötelező az összes érdekeltekre.*

Minden hetedik nap elteltével újra kell szavazni a sztrájk dolgában. Ha újabb szavazásnál a többség a sztrájk ellen van, mindenki köteles munkába állni. Ha a sztrájkot kimondták, az illetékes bizottság kötelessége a differenciákat kiegyenlíteni. Döntésük hat hónapra szól.

— Majd ha a felesége leszek, — akkor szabad.

— Csak akkor? Ne bolondozzék, hiszen mi szerethetjük egymást így is, ha . . .

— Ha?

— Ha nem válik el a férjétől.

Szegény kis Mimi csak nézett egy ideig maga elé. Hogyan, ez az a Sámson Gyuri, a kirel ő annyi szépet, jót gondolt, kit oly becsületeseznek hitt? Ez mondotta? Csakhamar eltűnt a szerelmi mámor, mely mindig elbódította; tisztán, józanul látott. Ez volt az első komolyabb tapasztalat, mely megsemmisítette azt a tündér világot, melyet Mimi kigondolt.

Mint a megzavart vad, hirtelenül megfordult és elfutott. Sámson Gyuri belátta, hogy valami szörnyű butaságot csinált. Utána ment és mondott neki mindenféle mentegetődzést, de Mimi nem is hallgatott rá. Sámson végre kedvtelenül bement egy kávéházba. Majd megbékül, gondolta magában.

Mimi pedig sietett hazafelé. Otthon aztán minden magyarázat nélkül Gerber István nyakába borult és elkezdett keservesen sírni.

Fájt neki, hogy ezt a derék embert megakarta csalni, el akarta hagyni.

Gerber István nem tudta mire vélni a dolgot; végre megszólalt:

— Ugyan ne bolondulj, Mimike. Ereszsz már. — Nem hallod, hogy csöngették az üzletben?

A „hódító klubjában Sámson Gyuri helyett Forgács Karit választották meg elnöknek.

Nyilassy Mátyás temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Vasárnap délelőtt temették el Nyilassy Mátyást. Ha a részvétben van vigasztalás, úgy az ő temetése nyújtott lelki megbékülést a nagy, óriási nagy mérvben megnyilvánult részvét által. Kevés halottat kísért még Aradon ennyi ember sírjához. Az Urczi-utcai gyászház környékét valósággal elárasztotta az embertömeg, mely azután áradatként vonult ki a temetőbe.

Délelőtt fél 11 órakor vette kezdetét a gyászszertartás Szikra Lénárt minorita lelkész szentelte be a koporsót, ezután a szintársulat énekkara elénekelt Nyilassy kedvenc dalát: „Kitették a holttestet az udvarra” . . .

Erre megindult a gyászmenet, a temetőbe. A gyászhintón kívül külön virágkocsi vitte a sok koszorút. A temetőben hat színész emelte le a koporsót, s helyezte a nyitott sír felé.

A koporsó beszentelés után Gáthy Kálmán, a nagyváradi szintársulat tagja lépett a sírhoz s társulata nevében következőkben bucsuzott el a halottól:

Szomorú gyülekezet!

Milyen különösen hangzik e két szó. Hogy megrezegteti a szív rostjait, hogy kicsalja a könnyet a szemekből; hallatára hogy megrohanja a lelkeket az igaz fájdalom. Hogyan? Nyilassy Mátyás és bánkódó közönség! Lehet-e ez? A ki Istentől adott művészetének varázsával, a ki a humornak ezerféle megnyilatkozásával annyi, de annyi édes, felejthetetlen percekkel szerzett barátainak és közönségének, — most égő fájdalmakat okozhat azoknak. És mégis úgy van, mert ime, az élet e csalfa játékanak hamar vége van.

Bár ne lenne részem ily szomorú megbízásban, hogy képviseljem itt e gyászos helyen a nagyváradi szintársulat tagjait, a kiknek lelkében csak az első megdöbbenés volt nagyobb a fájdalomnál. Bár ne kellene itt hirdetnem fájó érzelmek tenger sokaságát; bár ne kellene látnom magam előtt e koporsót, a mely örökre magába zárt egy barátaihoz, közönségéhez, mindenkire hű, igaz szívet.

Nincs hatalmamban kutatni a végzet titkát. Az ő lelkét, cselekedetét, — melylyel eldobta magát az életet, — nem bírálhatom. Én csak érzem, fájó szívem sugja, hogy nagy vesztesége van a művészetnek, a mely apostolai közé számította őt.

Gondolatban felszállok az Ur színe elé. Könyörgéssel ostromlom: a küzdelem nehéz volt itt a földön, s hogy reménye megtört, bocsássa meg.

Te jó barát, hiszem, hogy előttem is megnyitott a meny.

Édes Matyikám Isten veled!

Könnyes szemmel, zokogással hallgatta a közönség a bucsuztatót s megújultak a szomorú jelenetek, mikor Fenyéri Mór, az aradi szintársulat tagja mondott a fájdalomtól remegő hangon istenhozzádot az alábbiakban:

Te vagy itt, Mátyás? te alszol a koporsóban?

Te játszod velünk ezt a rémes bujósdi?

Te, az őshumor, a telivér jókedv, a minden komolyságot kicsinyítő bohémság megtestesülése?

Akármi megrázót akartál velünk elhíttetni, akármi tompán zugja fülembé a hang, hogy a te végtisztességedre jöttem ide: a tagadás szelleme szembe szállni készlet a valósággal.

A valósággal, mely itt sápad minden arczon, mely fojtogat mindannyiunkat, akik ismerői voltunk fényes tehetségednek, de érzékenységedben is kiváló szívednek.

Miféle ádáz hatalmasság kísértett meg utoljára, hogy csorbítani merje a legkegyelmesebb Gondviselő jogait? Hogy kioltsa tehetséged isteni szikráját az érzékenységed által.

Hiszen sokszor tusakodott benned a legtisztább humor az elmulás beteges eszméivel. De a mi kendőzetlen szeretetünk és a közön-

ség szakadatlan elismerése játszva verte visza a romlásodat célzó támadásokat.

Jöhetett hát mégis egy perc, melyben a menyei őrzők nem elég ébren állottak oldaladnál? Jöhetett egy perc, melyben a te legkedvesebb aradi közönséged tapsai sem dörögtek túl a kétely és a meghasonlás hangjait?

Nem hihetem!

Annyiszor tapasztaltad az Isten fölemelő jóságát, hogy kedved kerekedett megtudni, vajjon a vidámság, a tréfa, mely nélkül mi, földi halandók el nem lehetünk, tényező-e a menybeli intézők életében is?

Nem volt neked ellenséged senki, még a mi cigányvilágunkban sem, de keveseltd, hogy bohóságod csak a föld rögeit taposóknak legyen a mankója és egy merész ötlet villant meg az agyadban.

Csendesen, barátaim . . . fojtsátok vissza könyeitek . . . győzzétek le fájdalmatokat . . . Nyilassy Mátyás testét átadhadjuk az örök némaságnak, de lelkét és szellemét örven-dezve fogadják az angyalok is odafönn . . .

Te pedig, Tháalia szolgálatánál többre vágyott barátom, fogadd most már föltétlen hittel, megadással, és türelemmel azt a szerepet, melyet a legbölcsebben kormányzó Isten fog számodra kiosztani.

Ő már újra veled van és ezentúl veled lesz örökké!

Ezután leeresztették a koporsót a sírba, miközben a színházi zenekar rázendített az „Isten veled, öröme sok lett volna . . .” kezdetű dalra, Nyilassy kedves nótájára.

A koporsójára küldött koszorúk feliratai ezek:

„A felejthetetlen Nyilassinak — Nagy Lajos és neje”, „A felejthetetlen édes Nyilasi Matyinnak — Szidikétől”, „Matyinnak — Olga 1877—1900”, „Szomorodott szívvel, — Földikéd”, „Jó Matyinnak — Bibor Felice viszontlátásra.” „Jó barátai — Matyinnak” „Matyinnak — Schvarcz Róza”, „Felejthetetlen Matyinnak — Szerető pálya-társai.” „Szabadkai szintársulat — Matyinnak” „Az aradi színház műszaki személyzete”, „Barátság, szeretet jeléül utolsó találkozásunk” „Felejthetetlen Matyinnak — aradi barátai” „Nagyváradi szintársulat Nyilasi Mátyásnak” „A felejthetetlen Matyinnak Parlagi Kornélka” Felirat nélküli koszorút helyeztek: Bujdos Lajosné, Kulcsár Péter, csokrokat: Kisfaludi Nemeséri Viktor, Steinitzerné.

Festetich Andor a vidéki színészet felügyelője a következő részvétáviratott intézte Leszkay színigazgatónak:

„A zseniális és az étellel meghasonlott művész tragikus elhunyna alkalmából vedd és tolmácsold kollegái és barátai előtt legmélyebb részvéteimet. Gr. Festetich, színészeti felügyelő.

Szabad Lyceum.

— Az első program. —

Arad, november 19.

Régóta érzett szükség pótlására vállalkozott a Kölcsey-egyesület. A különböző tudomány-szakokból népszerű előadásokat kíván tartatni szakférfiak által a művelt, főleg női közönség, és pedig elsősorban a serdültebb (már iskolába nem járó) leány-ifjúság részére, melyek a *közművelődést, a társas érintkezést, s a tudomány népszerűsítését* lesznek hivatva előmozdítani.

Ezen intézmény a fővárosban már néhány év óta fennáll, újabb csaknem minden nagyobb vidéki város is meghonosítá. Aradon most lép életbe.

A tartandó előadások sorrendje a következő:

1. nov. 28. Nemzeti irodalmuk fejlődése. (Bevezetés az irodalom történetbe). Előadó: dr. Somogyi Gyula.

2. decz. 5. A nemzeti szellem fejlődése az Arpádok alatt. Előadó: Kara Győző.

3. decz. 12. A képző művészetek története. Előadó: Steiner József.

4. decz. 19. Az újabb német klasszikai irodalom (Lessing, Goethe, Schiller). Előadó: dr. Somogyi Gyula.

5. 1901. január 2. A magyar klasszikai irodalom (1820—1848). Előadó: dr. Somogyi Gyula.

6. január 9. A növényvilág csodái. Előadó: Lejtényi Sándor.

7. január 16. A szocializmus keletkezése és rendezése. Előadó: dr. Marschall Lajos.

8. január 23. A csillagászat köréből: A makrokosmos. Előadó: dr. Schmidt János.

9. január 30. A nemzeti szellem fejlődése az Anjouk korában. Előadó: Kara Győző.

10. febr. 6. Ujabbkori irodalmunk irányai (1867 óta). Előadó: dr. Somogyi Gyula.

11. febr. 13. A képzőművészetek története (folytatva). Előadó: Steiner József.

12. febr. 20. A fizika és chemia köréből: A mikrokosmos. Előadó: dr. Schmidt János.

Ugyanezen napon lesz a szabad liceum záró ünnepe.

Az előadások mindig szerdán 5 órakor pontban kezdődnek és a felső kereskedelmi iskola dísztermében tartatnak, hol kellő kényelemről gondoskodva lesz. A Kölcsey-egyesület ezen intézménnyel egyttal azt a célt is tűzte maga elé, hogy Arad művelt női közönségének találkozó helyet nyújtson.

Belépő-díj, előjegyzés alapján, mind a 12 előadásra három korona; egy-egy előadásra 40 fillér. A kényelem szempontjából a rendezőség ivatek tesz ki ifj. Klein Mór, Kerpel Izso és Révész Nándor üzletében, hol a jelentkezések történhetnek. Az egy előadásra szóló belépőjegyek a belépésnél válthatók meg, a szabad liceum helyiségében. A közönséget kéri a rendezőség, hogy az előjegyzést legkésőbb keddig, nov. 27-ikéig eszközölje, hogy a rendezőség az állandó látogatók fenntartott helyeiről kellő számban gondoskodhassék. Az állandó látogatásra szóló jegyek szerdán (nov. 28.) délig vehetők át az illető üzletekben. Esetleges közelebbi felvilágosítást készséggel ad dr. Somogyi Gyula, a Kölcsey-egyesület közművelődési bizottságának elnöke.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Megboldogult, vigjáték. (Páratlan bérlet.)

Szerda: Párisi élet, operet e. (Páros bérlet.)

Csütörtök: Fourchambault család, színmű.

(Páratlan bérlet.)

Péntek: Fekete dominó, opera. (Páros bérlet.)

Szombat: Fekete dominó, opera. (Páratlan bérlet.)

* Az erdő szépe. A gögös arisztokrata és a derék munka embere közti különböző világlátás drámája játszódott le ma este színpadunkon nagyon kis számu közönség előtt; a dráma tendenciájánál és érdekes meseszövevényénél fogva pedig megérdemelte volna a nagyobb érdeklődést, annál is inkább, mert a szereplő színészek többé-kevésbé azon iparkodtak, hogy a dráma szépségei kellő módon jussanak érvényre. Angyal Ilka (Luisa) az arisztokrata világlátás elleni gyűlöletének ép oly jellegzetesen tudott kifejezést adni, mint a testvéri szeretetnek, mely cselekményeinek rugója. — Menszáros Margit (Pálma) megjelenésében tökéletes arisztokrata hölgy volt, az indulatok kifejezése azonban halványnak mutatkozott; egyhangúság huzódik végig hanghordozásában és a szív megnyilatkozásában fagyos. — Palágyi Morelje egyik legjobb szerepe, öntudatosan, de határozottsággal játszott; a hálás szerepében foglalt világlátás kellőleg jutott érvényre, amiért többször megtapsolták. — László (Albin márk) ma szintén sikert aratott, mert kifogástalanul belé tudta képzelni magát szerepébe. Ő is sok tapsot kapott, mit derekasan meg is érdemelt. A kisebb szerepekben Bácsné, Bács, Hegyessy, Fenyéri jók voltak. A rendezést dícséri a darab gyors menete.

* Müttermüller hangversenye. Vasárnap délután előkelő közönség előtt mutatta be Müttermüller gondonkán kiváló művészetét. A mű-

sornak minden egyes száma után zajos taps hangzott fel. Ugyancsak nagy tetszés közt játszott Lengyel Erzsi a zongorán. Mindkét művész megérdemli a közönség pártfogását és remélni akarjuk, hogy a tél folyamán többször lesz alkalmunk művészi játékukban gyönyörködhetni.

* Kubelik Jan száműzetése Nagyváradról. Egyik nagyváradilaptársunk, az ottani színügybizottság tegnapi üléséről beszámolvá, a következő hirt hozza:

A Kubelik Jan impresszáriója engedélyt kért a főkapitánytól, hogy a híres cseh hegedős egy előadást tarthasson. A főkapitány bejelentette a bizottságnak, hogy a színházra való tekintettel az előadást nem engedélyezte. Az impresszáriónak jogában áll, hogy ez ellen a határozat ellen felelőzzen.

A kapitány elősorolta intenczióit, melyek őt erre a határozatra készítették. A bizottság helyeselte a főkapitány eljárását.

Kár, hogy laptársunk ezeket az intencziókat nem tartotta érdemesnek felemlíteni. Akármilyen lett legyen azonban ez az intenczió, nagyon sajnálatosnak tartjuk a váradil színügybizottságnak ezt a határozatát, mert ezzel csak támogatják ellenségeink azon felfogását, hogy művészet szempontjából nagyon hátra aradtunk. A magyar színügy — már engedje meg a váradil főkapitány ur — ezzel a hangversenyyel nem ment volna tönkre, de a Szigligeti színház sem és Somogyi direktor sem; ellenben a váradil műértő közönség egy nagy műelvezettől meg lett fosztva.

* Pálmai Ilka Szegeden. E hónap végén érdekes műelvezetben lesz része a szegedi színházlátogató közönségnek a szegedi Fehéskereszt-egyesület, egyetértve a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségével, kétnapi vendégszereplésre kérte föl Pálmai Ilkát, aki a látogatást megígérte. A művésznő e hónap 28-án jön Szegedre és már aznap este játszani fogja a Szép Heléna ezimszerepét. Másnap a Nebántsvirághban lép föl. A két est jövedelmén a két egyesület osztozni fog.

* Klakörök a kolozsvári színházban. A kolozvári közönséget nagy mértékben bosszantja a klaköröknek szemérmetlen buzgósága, melylyel minden alapos indok nélkül egy-két színész mellett hangulatot akarnak csinálni. A kolozsvári bíráló ezen jelenségről ilykép emlékezik meg:

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a félreismérhetetlen tényt sem, hogy a közönség körében már ismét mind erősebben kezdenek bizonyos frakciók a felszínre törni. Bosszantó és botrányos dolog ez, a mely ellen nem lehet — sajnos — semmit tenni, s amely csak kevésbé hízog világlátásban tünteti föl azoknak a bizonyos klaköröknek az izlését, — ha ugyan a karzat közönségénél izlésről is lehet szólni.

Ilyen jelenség mutatkozott nálunk is a nyári színházban, de ugylátszik — a mi nagyon örvendes — megmaradt ez csupán a nyári színház specialitásának.

* Egy színház deficitje. Zürichből jelentik, hogy az ottani városi tanács a színház igazgatósága részére — a mostoha viszonyok következtében — az évi 20,000 franknyi szubvenziót 50,000 frankra határozta fölemelni. A színház összes deficitje 113,000 frank, amelyhez még 422,000 franknyi hátralékos leírás járul.

Papp Béla a siralomházban.

(A testvérgyilkos utolsó napját.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

Felakasztják Kaint! Fogat-fogért, szemet szemért, életet életért. Es most, amikor a szerencsétlen ember oda jut a siralomházba, szomoruan, zokogva várva a holnapi véget, ma ép úgy, mint a tett elkövetése óta kivétel nélkül mindig, egy szemernyi szánakozást sem ébreszt bennünk a Papp Béla végzete. Urhánamságból vetemedett a szörnyü bünre, amelyhez önmagának kevés lelkiereje lévén — gyávaságból Zsoldics Mihályt bérelte föl öcsce gyilkosául. Az igazság sulytó keze utolérte és a legfelsőbb földi bíró sem adhatott számára kegyelmet.

Felakasztják Kaint! Zsoldics kegyelmet kapott. Az a szerencsétlen bárgyu paraszt, urának vakon engedelmessé alázatos szolgálja a legsajnálatraméltóbb alak ebben a sötét ügyben, neki kegyelmet adott a király. A fölbujtó bünhödni fog. Papp Bélát nem menti semmi, aljas önös érdekeit akarta szolgálni azzal, hogy Abelt eltétette láb alól. Papp Béla meghal és alig éjt érte könyvet valaki — ő érte nem. Szánalmat legfeljebb azoknak sorsa kelt, akiknek tisztos nevét hosszú időre bemocskolta a Papp Béla vére.

Felakasztják Kaint!

Szatmár, november 19.

A kuria itélete s a királyi elhatározás ma érkezett ide s holnap hirdetik ki és szerdán lesz a kivégzés.

Az országszerte fetünést keltő testvérgyilkosság borzalmas részletei eléggé ismeretesek. Papp Béla kakszentmártoni földbirtokos és a megye egyik előkelősége, az alispán veje, testvéröccsét, Papp Elemért Zsoldics Mihály nevü juhászával 1899. november 18-án a Szatmár melletti Dezsőréten meggyilkoltatta.

Maga a gyilkosság Zsoldics Mihály vallomása szerint így történt:

„November 18-ikán délelőtt ismét felszólított Papp Béla, hogy öcscsét öljem meg. Azt mondta, hogy Elemér félhat óra tájban fog jönni a Dezső-réten, a dülö-uton a tanya felé, én menjek elé a kettős kutig és ott löjjem agyon. Én megtettem. Kimentem elé, sőt hogy későn ne jöjjenek, még itt-ott szaladtam is, mert már kiáltást hallottam és tudtam, hogy Papp Zoltán és Elemér már jönnek. Mikor szembe talákoztam, Elemér kezét fogott velem. Én erre elkezdtem sirni. Elemér azt kérdezte tőlem: Miért sir Zsoldics? Erre én Elemért a revolverrel nyakonütöttem, amitől ő elesett: azután a revolvert a homlokához tartottam és keresztülöttem. Azután még egyszer belelöttem s a revolvert a talion elhajítottam.”

Igy mondta el az esküdtszék előtt a megtört gyilkos a maga szereplését abban az ocsmány büntetben.

Tudvalevőleg Papp Béláék felett az új bünvádi eljárás értelmében esküdtszék ítelt. A szatmári esküdtszék mindhárom vádlottat vétkesnek mondotta ki.

A bíróság Zsoldicsot a 278. §. szerint gyilkosság büntetésében mint tettest, Papp Bélát a 278. §. szerint a 69. §. 1 pontja értelmében mint felbujtót, Papp Zoltánt a 278. §. a 69 §. 2 pontja alkalmazásával mint bünségedet bünsősnek találta és Zsoldicsot meg Papp Bélát kétél általi halálra, Papp Zoltánt 8 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítelt.

Az esküdtszék itélet ellen felelőzésnek helye nem lévén, a védők semmiségi panaszszal éltek.

A kuria szeptember 14-ikén tartott ülésében a semmiségi panaszokat elvetette s zárt ülésben vette tárgyalás alá a kegyelmi kérvényeket. Ezekre vonatkozó véleménye az igazságügyminiszterhez s onnan a király elé került.

Papp Bélának a tárgyaláson tett kijelentéseiből felelevenítjük a következőket:

Az én elmémben nem fogamzott meg, hogy öcsémet megöljem. Szuggerálva voltam.

Amikor egyszer Udvariba mentem ebédelni, Elemér kért, hogy had jöjjön ő is ki a tanyára: én szabadkoztam, de Zoltán azt mondta nekem, hogy hagyjam, mert a sörrel most elpusztíthatjuk. Én intettem, hogy ne tegye, hátha én iszom meg a sört. Elemér pedig nem ér annyit, hogy nekem valami bajom legyen.

Később Zoltán azt mondta, hogy van már egy borbélylegény, aki elcsalt egy dijnokot Nagybanyára, ott elvágta annak a nyakát s bedobta a Szamosba. Én nem hittem el. Közben anyagi zavaraim mind nagyobbak lettek. Én Zol-

tánnak mondtam, hogy most már végezen Elemérrel, de ez sehogysem ment. *Ekkor határoztam el, hogy Zsoldicsot felszólítom a gyilkosságra.* Adok neki 1000 forintot, hogy lőjje agyon Elemért.

De Zoltán folyton pénzt kért tőlem és fenyegetett, hogy mindent elmond az anyámnak, ha nem adok neki. Egyszer fenyegetett, hogy a leveleket nyilvánosságra hozza s akkor én el vagyok veszve. Hát elhatároztam, hogy végzek Elemérrel. Zsoldicsot fölkerestem november 18-án, hogy este hat órakor Elemérrel végezen s nagyon vigyázon, mert ez nem tréfa dolog, adtam neki négy töltényt s mondtam, hogy a kut felé menjen, mert Zoltánnal úgy állapotunk meg, hogy ő elkiséri Elemért a kutig. Zoltán azt mondta, hogy ha Zsoldics nem lesz ott, ő végez a fiuval. Én este a feleségemmel Battizra mentem és éjjel, mikor haza jöttünk, Elemér holttestét az uton találtam. Tudtam, hogy Zsoldics elvégezte a dolgát.

Papp Béla lesz az első, akit az új bűnvádi perrendtartás rendelkezései értelmében fognak kivégezni, amelynek 503. szakasza értelmében a kivégzés módja a következő:

A halálbüntetés zárt helyen lesz végrehajtható és jelen lesz a királyi ügyész vagy helyettese; a törvényszék részéről kiküldendő bíró és jegyzőkönyvvezető. Továbbá a közigazgatási hatóság egyik főtisztviselője, a fogházfelügyelő, egy lelkész és a halál megállapítása végett alkalmazott két orvos.

Beengedik a zárt helyre az elítélt rokonait és védőjét. Esetleg a királyi ügyész megengedheti a helyi viszonyokhoz képest más férfiak jelenlétét is. Az ítélet végrehajtásáról a kiküldött bíró és a jegyzőkönyvvezető fognak jegyzőkönyvet fölvenni, amelyben a kivégzés megkezdésének ideje annak lefolyása és bevégezése, valamint a halál bekövetkezésének az orvosok által megállapított időpontja lesz különösen kitüntetve. A fölvetett jegyzőkönyvet a bírón és a jegyzőn kívül a királyi ügyész, illetve helyettese, a közigazgatási tisztviselő és az orvosok írják alá.

Varjassy Árpád — városatya.

— Választás az első kerületben. —

Arad, november 19.

Mozgalmas napja volt tegnap Aradváros első kerületének. Az elhunyt Varjassy Józsefnek a törvényhatósági bizottságban megüresedett helyét töltötték be választás útján. Mint előrelátható volt, a választás Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő győzelmével végződött. Benne az első kerületbeli polgárság a város érdekeinek igaz képviselőjét találja, ki már eddigi működésével is teljességgel rászolgált a bizalomra. Az új működési téren bizonyára csak szaporítani fogja érdemeit. Varjassy Árpáddal, a szabadalvűpárt jelöltjével szemben fellépett és kisebbségben maradt Meisztrovics János, kit a függetlenségi párt jelölt.

A szavazás a városházán folyt le, hol nagy élénkség uralkodott az egész nap folyamán, a rendet azonban nem háborgatta semmi. Reggel 9 órakor vette kezdetét a szavazás és a törvény értelmében délután 4 órakor rekesztették be.

A szavazó-bizottság elnöke Bing Vilmos volt, helyettese: dr. Marschall Lajos. A szabadalvű párt bizalmi férfiai: Tedeschi Viktor és Edvi-Ilés László, a függetlenségi párt részéről: Blaskovich Antal és Angyal Dezső. Jegyzők: Bökényi Arisztid és Posch Dezső. A hatóság képviselője: Lócs Rezső, a rendőrség képviselőjében Zubor Andor fogalmazó jelent meg.

Az első szavazó Stoll Károly volt. Délelőtt 11 óráig 75-en adták le szavazatukat, legnagyobb részben függetlenségek. Ettől az időtől fogva sűrűbben jöttek a szabadalvű párti szavazók és Varjassy mind jobban elhagyta Meisztrovicsot.

Egy kis korteskedés folyt, de ez nem okozott különösebb összeütközést. Mindössze egy incidens történt, midőn Schwarcz Manó, helybeli kereskedő szavazatát a választási elnök visszautasította, mint olyant, aki helyett állítólag egy másik Schwarcz nevű egyén már le-szavazott.

— Én igazolom ezt az urat — sietett Tedeschi Viktor megjegyezni — és mint bizalmi férfi, ez ellen óvást emelek.

— Sajnálom, válaszolta Bing Vilmos, mert Schwarcz Manó ur egyszer már le-szavazott, más helyette már nem szavazhat.

Az incidens azzal ért véget, hogy Tedeschi jegyzőkönyvbe vétette óvását.

Délután három óra felé sűrűen jöttek a szavazó polgárok, de már négy óra felé csend volt a teremben. Négy órakor Bing Vilmos elnök csengetése adta tudtul a választás befejezését. Kihirdette, hogy a kitűzött idő lejárván, a választást befejezettnek nyilvánítja. Megmutatta a bizalmi férfiaknak, hogy az urna sértetlen állapotban van, úgy mint a választás megkezdésekor. Ezzel hozzáfogtak a szavazatok összeolvasásához.

A választás eredménye a következő volt: beadatott 307 szavazat, ebből kapott:

Varjassy Árpád	209,
Meisztrovics János	98.

szavazatot, tehát Varjassy Árpád 111 szótöbbséggel az első kerület törvényhatósági bizottsági tagja lett.

Az eredmény kihirdetése után küldöttségileg keresték fel a szabadalvűpárt tagjai Varjassy Árpádot, kit örömmel üdvözöltek győzelme alkalmából.

MULATSÁGOK.

(=) A soborsini önkéntes tüzoltó-egylet saját pénztára javára november hó 25-én, az „Arany szarvas” vendéglő nagytermében zártkörű táncvizsgálommal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül a *Sárga csikó* népszínmű. Helyárak: Körszék 1 korona 60 fillér, zártszék 1 korona 20 fillér, állóhely 1 korona. Kezdeté este pont 8 órakor.

Erzsébet királyné emléke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Kegyelettel ünnepelték meg ma az egész országban Erzsébet napját, az elhunyt királyné névünnepét. Aradon a minoriták templomában istentisztelet volt, melyen Csák Czírjék dr. rendfőnök czelebrált.

Az istentiszteleten megjelentek a hatóságok képviselőin kívül az összes iskolák növendékei, kik intézetükbe visszatérve, emlékünnepélyen vettek részt. — A főgimnáziumban Hunyady József dr., a főreáliskolában Laukó Albert, a tanítóképző intézetben Urhegyi Alajos tanárok tartottak hazafias szép emlékbeszédet. A főgimnázium ének-és zenekara Vas Sándor VII. osztálybeli tanulóknak ez alkalomra irt csinos ének és zeneművét adta elő, mely után a hazafias szép ünnepély véget ért. Az előadás mind a három intézetben egész nap szünetelt. A felső kereskedelmi iskolában Ábray Lajos igazgató mondott emlékbeszédet. Zilahy Gyula III. oszt. növendék Ábrányi Emilnek „A kapuczinusok templomában” című költeményét szavalta el szépen, a dalárda pedig több hazafias dalt énekelt.

Erzsébet királyné emlékére az aradi gör. kel. román püspöki templomban is gyászmise volt, amelyen részt vett Goldis József püspök, a szentszéki ülnökök és a tanintézetek tanárai s tanulói. A gyászmise után iskolai ünnepélyek voltak.

*

Arpádházi Szent Erzsébet névünnepének mai évfordulóján, mint Budapestről írják, kegyelettel áldozott a székesfőváros is. Budapest katolikus templomaiban gyásztisztviszteleket tartottak, a melyeken a hatóságok képviselői mellett főleg az iskolák növendékei vettek részt. A közoktatásügyi minisztérium rendeletéből az összes állami és községi intézetekben iskolai ünnepélyeket rendeztek, a melyeken a tanárok emlékbeszédeket mondtak, a növendékek szavaltak és hazafias dalokat énekeltek. Az iskolai épületekre kitűzték a gyászlobogót és a disztermeket a gyász jeleivel ékesítették.

A budavári koronázó Mátyás templomban délelőtt 9 órakor mondott misét Nemes Antal dr. apátplébános káplánjainak segédletével. A templom hajója egészen megtelt ájtatos közönséggel és ott voltak a várbeli iskolánövendékek tanáraik vezetése mellett. A misét mondó apát ezzel az alkalommal azt az aranyból szőtt misemondó ruhát használta, a melyet a boldogult Erzsébet királyné maga sajátkezűleg himzett és azután a budavári koronázó Mátyás-templomnak örök emlékül ajándékba adott.

Az Erzsébet királyné emlékére emelendő „örök imádás templom” központi bizottsága a királyné emlékeztére ünnepet rendezett. Az ünnep 9 órakor kezdődött az Angolkisasszonyok templomán. A déli növényekkel ékített templomban igen nagy számu s előkelő közönség jelent meg. Az első padsorokban ott voltak többek között az elnökökön: Zichy Nándor grófon és Pallavicini Edéné örgrófnőn kívül Andrássy Aladár gróf, Csekonics Endre gróf, Pajecsevich Sándor és Hugonnay Béla grófok, Wenckheim Frigyesné grófné, Cziráky Jánosné grófné, Károlyi Mihályné grófné stb. A templom többi padsoraiban előkelő hölgyközönség s a katolikus kör tagjai foglaltak helyet. Az ünnepi misét Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök mondta. Asszisztáltak: Várossy Gyula, papnevelőintézeti rektor, Kanter Károly apát, várpalotai plébános, Sooky lelkiigazgató, továbbá nagyszámu növendékpap. A szertartás alatt a papnövelő intézet hallgatói adták elő Mozart egyik miséjét a capello Roska Béla növendékpap vezénylete alatt. Mises után a püspök áldást osztott, mire a nagyközönség a katolikus kör Molnár-utcai disztermébe vonult, a hol 10 órakor megkezdődött a diszülés. A megnyitó beszédet Majláth gróf tartotta. A titkári jelentés felolvasása után bejelentették a vidéki bizottságok működése eredményét s megbeszéltek a további teendőket. Az elnöki zárószót Zichy Nándor gróf tartotta.

A kisjenői vadászatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kisjenő, november 19.

József főherceg aradmegyei uradalmaiban ma reggel megkezdődött a vadászat, mely mint jeleztük — hat napig fog tartani.

József Agost főherceg és Fülöp orleansi herceg vasárnap este 7 óra 25 perczkor érkeztek meg Kisjenőre az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalán, Kétegyháza felől. A főherczegek kíséretében vannak: Gromon Dezső honvédelmi miniszteri államtitkár, Révay Simon báró, Szapáry gróf, József Agost főherceg udvarmestere, Ludvig államvasuti elnök-igazgató,

Bolla Kálmán altábornagy, József főherceg adlútusa, *Szentiványi, Bornemissza* báró, *Klobusitzky, Keltz, Mr. Monicour, Vaszary* kapitány és *Unterauer* József főhercegi titkár.

A magas vendégeknek *Libits* Adolf udvari tanácsos, főhercegi jószágkormányzó, Kétegyháziig elénk utazott. Kisjenőn a főhercegek egyenes kívánságára hivatalos fogadtatás nem volt, *Aokas* József uradalmi felügyelő várta és fogadta a vendégeket az uradalmi tisztekekkel.

A vadászon az uradalmi tiszteken kívül a kisjenői intelligenciából részt vesznek: *Tabajdy* Sándor kir. ítélőtáblai bíró, *Csukay* Gyula főszolgabíró, *Kiruleszku* Gyula kir. közjegyző, *Vály* Lajos vasuti főmérnök, és *Bayer* György gyógyszerész.

A vadászatok programját vasárnapi számunkban közöltük, ez azonban a következőképp módosult: Ma *Feseten* és a *gyarmati* erdőben pásztás vadászat volt nyulra és fácánra. Holnap ugyanitt fognak vadászni. Szerdán a *somosi* erdőben nyulra és fácánra vadásznak, csütörtökön *Bánkuton*, pénteken és szombaton az *ágyai* erdőben vaddisznóra.

A pásztás (streif) vadászatra kijelölt tér mintegy 1200—1500 négyszögméternyi terület, a melynek U alakot adnak. A vadászatok mintegy 1200 méter hosszú területen egyenlő távolságban foglalnak állást közel egymáshoz. A hajtók, a kiknek száma 600, az U két szárnyán derékszöveget alkotva a vadászok mellett állanak.

Mikor már mindenki elfoglalta kijelölt helyét, megkezdődik a vadászat.

A hajtóereg a 2000 méter távolsághoz érvén, „jobbra és balra áf!” kiáltásra egyszerre megkezdődik a vadászat. Megérkezésüket külön kürtjel jelzi a vadászoknak. A vad, de különösen a nyul szokása szerint fölriad fekvőhelyéről, előre tör, mintegy 1000—1200 lépésre elrohan és azután újra visszatörekszik eredeti helyére. Ekkor a hajtók elérve a kitűzött helyet, az U felső nyitott részét oly szorosan zárják el, hogy a vad azon a helyen nem bír keresztül törni. A vadászok ekkor adott jelre előretörnek és lelövik a szembe jövő vadat.

Mikor azután a vadászok a hajtókhoz érnek, a vadászatot adott jelre beszüntetik és más területen ugyanilyen módon felytatják.

A mai vadászat szép eredménnyel végződött.

Lefokozott önkéntes.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

A szegedi ötödik honvéd gyalogezred parancsnoksága egy egyévi önkéntest lefokozott és két évi szolgálatra kötelezett. A legtöbbször sajnálkozó megjegyzéssel szokás az ilyen hirt közölni, mert nem egyszer megesik, hogy fiatalos könnyelműség, apró, de a katonáknál szigoruan vett bűn idéz elő hasonló esetet. A jelen történet hősénél azonban nem így van, itt az esetleges tisztí bojtra nem méltó szélhámos fiatal embert ért a büntetés.

Sz. J. szegedi tanító a lefokozott, kinek neve az utóbbi időben, különféle kalandos dolgokkal kapcsolatban gyakran megfordult a lapokban. Nemrégiben mint *spiritisza médium* szerepelt s egy egész társaságot becsapott. Mint médium, a spiritisza produkciók alkalmával több értéktárgyhoz jutott, ezeket azután a szellemei segítségével eltüntette.

Mielőtt a katonasághoz bevonult volna, három havi tanítói fizetést vett fel s ezzel megugrott. *Hamisított okmányok* segítségével lett önkéntes. Az okmányokkal azt bizonyította, hogy állás nélküli tanító, s így a nyolcz heti

póttartalékosság helyett egyévi önkéntesként szolgálhatott.

A szegedi lapokban többször irtak róla s felsorolták üzelmeit. Erre az ezredparancsnokság felszólította, hogy az illető közlemények szerzőjét provokálja. Ennek Sz. J. eleget is tett. Elég-tételt kért egy hírlapírótól, azonban ez minden lovagias érintkezést megtagadott vele szemben, miután a tanítónak több elintézetlen ügye volt. Az ezredparancsnokság magához kérte az ügyben felvett jegyzőkönyvet, melyből kitűnt, hogy az önkéntes piszkos dolgait már többször szellőztették és soha sem jutott eszébe elégteltelni kéri.

Ennek alapján az ezredparancsnokság az *kéntesi jogot megvonta tőle* s ezt tegnap napiparancsban tudatta. Sz. J.-t egyben áttették Szabadkára, hol *két évet fog szolgálni*, miután jelenleg nincs tanítói állásban s így a nyolcz heti szolgálathoz nincs joga.

Bizony kár volt Sz. J.-nek hamis okmányok gyártásával is fáradoznia, hogy a nyolcz hét helyett két évet katonáskodjék.

HIREK.

— **A király** holnap, kedden reggel kíséretével Gödöllőről a fővárosba érkezik, s 10 óra-kor általános kihallgatást ad, amely ezuttal az utolsó lesz. Ő felsége ugyanis holnap este 8 óra 30 perczkor — az eddigi diszpozíciók szerint — elutazik, s egyenesen Wallseebe megy. *Gödöllőről* jelentik: Ő felsége tegnap délután Babathra ment cserkészni. Ma reggel 8 órakor az udvari kápolnában boldogult Erzsébet királynénk emlékére gyászistentisztelet volt, melyet Pruzsinszky dr. plébános besnyői barátok segédletével czelebrált. A misén megjelent ő felsége a király is egész kíséretével és az egész udvartartás. Az összes gödöllői hatóságok és hivatalok személyzete főnökeik vezetésével szintén résztvettek a gyászmisén. Dél-előtt 10 órakor a református templomban is volt gyászistentisztelet, hol *Gönty* Benő lelkész megható imát mondott. Az izraelitáknál *Klein* dr. kerületi főrabbi mondott imát. Ő felsége ma délután ismét Babathra megy cserkészni. Holnap reggel Budapestre ment, ahol kihallgatásokat ad. A koronauradalom tisztikara tegnap küldte Bécsbe a királyné koporsójára *Vitzl* kertész által gödöllői virágokból kötött hatalmas koszoruját.

— **A király unokája.** *Mária Valeria* főhercegnő, mint táviratozzák, ma a walseei kastélyban leány gyermeket szült. Az örvendetes eseményről a legelső értesítést a király kapta, ki jelenleg Gödöllőn tartózkodik. A főhercegnő az ujszülöttel együtt teljesen jól érzi magát.

— **Uj főispánok.** Legközelebb, mint Budapestről jelentik, két főispáni szék kerül betöltésre. Nagyküküllő megyébe *Béldy* Lászlót, Brassóba *Kiss* Bálint orszgy. képviselőt fogják kinevezni.

— **Változás a kereskedelemügyi miniszteriumban.** A kereskedelemügyi miniszteriumban, mint budapesti tudósítónk jelenti, legközelebb nagyobb változás lesz. *Külényi* Hugó min. tan. a vasuti tarifa osztály főnöke ugyanis nyugalomba vonul, s osztályát *Mándy* Lajos min. tan. veszi át.

— **Vörösmarthy-ünnep.** A Kölcsey-egyesület a nagy költő emlékét méltó módon fogja megünnepelni a jövő szombaton, a városháza dísztermében, d. u. 1/5 órakor. Vörösmarthy emlékének lesz az ünnepély szentelve, melyre az egyesület elnöksége a törvényhatóságok fejeit is meghívta. Az ünnepély műsora a következő:

1. Szózat éneklé Szilágyi Gyula karnagy vezetése alatt a waggon-gyári dalkör.

2. *Vörösmarthy emlékezete.* Irta és felolvassa *Dr. Somogyi* Gyula, a közmiv. bizottság elnöke.

3. *A vén cigány.* Vörösmarthytól. Szavalja *László* Gyula.

4. *Keserű pohár,* dal Bánk-Bántól. Eneklék *Buja* Sándor és a dalkör.

5. *Szép Ilonka,* Vörösmarthytól. Szavalja *Angyal* Ilka.

6. Elnöki zárszó, *Varjassy* Árpádtól.

7. Kurucz dalok. Eneklé a dalkör.

Helyárak: Számzott ülőhely 1 korona, tagok részére 50 fillér, de a kedvezményben csakis maga a tag részesül, tehát egy jegynél. Belépő jegy 90 fillér, tagok részére 30 f. — Karzatjegy 20 fillér. Előjegyzés szerint korlátolt számban külön székek tartatnak fenn, Ára egy székeknek 2 korona. Ez előjegyzések csak nov. 22-ikéig, csütörtökig eszközölhetők a jegyelárusító helyeken és pedig *Klein, Kerpel, Keppich, Révész* üzletében, hol a jegyek már kaphatók. Kéri a rendezőség a közönséget, hogy a jegyeket, mivel már sokan keresték, kellő időben váltsa meg hogy a mutatkozó szükségletnek megfelelően kellő számú állóhelyekről még gondoskodhassék.

— **Az aradi női menház.** Megirtuk, hogy *Wimmer* Erzsébet 32,000 koronát hagyott egy Aradon létesítendő női menház alapjára. — Végrendeletének a végrehajtásával *Sarlot* Domokos főkapitányt mint a jótékony-egylet elnökét ruházta fel. A hagyományozott összeg kezelésével pedig a polgári jótékony-egyletet bizta meg.

Az alapítvány kezelése ügyében a polgári jótékony-egylet tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen jelenvoltak *Sarlot* Domokos elnökle alatt, *Kádas* Kálmán, *Varjassy* Lajos, *Kovács* Vincze, *Nagy* Lajos, *Weisz* Dávid, *Wadowszky* Gusztáv, *Reicher* Károly, *Maréchal* Gyula, *Nachtnébel* Jdön, *Mericskay* Sándor, *Weil* Alajos, *Tones* Ede, *Domány* József, *Fromm* Frigyes, *Glück* József, *Kiss* Ferencz, *Hercegg* Gábor, *Vácán* Gyula, *Schnalitz* József, *Péterffy* Antal, *Lénárd* Imre, *Knóthy* Géza, *Meisztrovits* János, *Tedeschi* Viktor, *Pollák* Vilmos, *Domokos* Lajos, *Steigervald* Alajos, *Virágh* Lajos, dr. *Vuia* György, *Reicher* Ferencz, *Mihalik* József, *Glück* Dezső, *Ring* Béla, *Lengyel* Tivadar, *Steiner* Jakab és Cs. *Endes* Dániel. A közgyűlés elfogadta a megbízatást s e hó 20-án tartandó hagyatéki tárgyaláson való képvisellel az egylet *Steiner* Jakab és *Domány* József hozzászólása után *Péterffy* Antal ügyészt bizta meg. A végrendelet értelmében az alapítvány a végrendelező fia „*Balkányi* Dezső emlékezete” czimén kezeltettek, s *önhibájukon kívül elszegényedett katolikus vallásu nők* részesíttetnek alapítvány révén a menházban való felvételben. Azonban kiköti azt is, hogy ha netalán *Wimmer* Alajos leszármazásához tartozó rokonai közül óhajtaná igénybe venni valamikor e kedvezményt, első sorban azok vélesse-nek figyelembe. Ezenkívül kiköti a végrendelezésében, hogy a polgári jótékony egylet minden év november 1-én sirjára, valamint fia *Balkányi* Dezső sirjára egy koszorút helyezzen s azokat kivilágíttassa. Az alapítvány kezelésével a polgári jótékony-egyletet ruházta fel, ellenőrzésével *Salacz* Gyula polgármestert.

— **Elhunyt zárdafőnök.** *Amberger* Gyula, a *radnai* zárdá főnöke, mint részvétellel értesülünk, Budapesten elhunyt. Holttestét Radnára hozzák s kedden reggel 10 órakor beszentelik, temetése délután fél 3 órakor lesz. *Amberger* 55 éves, *radnai* születésű és sokáig volt vezére rendházának. Az egész környéken mint tudományos, jószívű férfiut ismerik s így halála most mély részvételt kelt.

— **Egy havi közigazgatás.** Aradváros közigazgatási bizottsága ma délután tartotta november havi ülését, melyet a főispáni beiktató-ünnepségek miatt 7-ikéről mára halasztottak.

A *pénzügyigazgatóság* előterjesztett jelentése szerint a múlt hóban befolyt egyenes adóban

76,617 kor. (8673 koronával több, mint a múlt év októberében), hadmentességi díjban 1,127 korona (588-al kevesebb, mint tavaly), közvetett adók és illetékekben 1.237,768 korona (205,101-e több, mint tavaly). A főorvos jelentése szerint a halálozások száma szaporodott. A járványok közül főképp a kanyaró szerepelt. Meghalt 165 egyén, közöttük öngyilkos volt 6. Házassult 46 pár. A tanfelügyelő jeleni, hogy a polgári fiú, a Hasszinger-utcai és az újtelepi elemi iskolákban párhuzamos osztályokat állítottak fel, továbbá, hogy a polgári leányiskolában tornatanítónői állás szerveztetett. Az államépítészeti hivatal arról tesz jelentést, hogy Pünkösdy Ferencz min. műszaki tanácsos több közigazgatási bizottsági tag jelenlétében megvizsgálta a város területén átvonuló állami utakat. Az ügyészség jeleni, hogy a múlt hó utolsó napján a törvényszéki fogházban tartóztatva volt 50 egyén, 41 fi, 9 nő; közülük elítéltetett 35, felebezés alatt áll 5, vizsgálati fogoly 10; a foglyok havi keresménye 56 korona 60 fillér.

Az ülésen Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Institoris Kálmán főjegyző, Kádas Kálmán tanácsnok, Varjassy Árpád tanfelügyelő, Krausz József pénzügyigazgató, Posgay Lajos dr. főorvos, Csiki Károly h. árvászéki elnök, Keller Izsó kir. főmérnök, Meszlényi Antal dr. kir. altágyész referensek, továbbá: Perger János dr. tiszti főügyész, Bing Vilmos, Hász Sándor, Steinhardt Mór dr., Hegedüs László, Schusztér Illés, Marschall Lajos dr.

— **Vörösmarty versstrófa.** Vörösmarty Mihály szobra fölállítására végett megindult országos mozgalommal kapcsolatosan érdekes terv kivitelére készül Liptóvármegye közönsége *Szmrecsányi* Arisztid főispán és *Kubinyi* Miklós árvai uradalmi igazgató kezdeményezésére. A Magas Tátra Liptóban lévő legmagasabb hegyének, a Krivánnak csúcán két méter magas és ugyanolyan széles kőtalapzaton ha madfél méter magas vas-emlékoszlop állott annak emlékére, hogy Frigyes Ágost szász király 1840. augusztus 4-én ott járt. Az emlékoszlopot *Münster* György akkori lipitai kincstári erdőmester állíttatta 12,000 pengő forint költséggel. Ez az emlék azért nagybecsű, mert baloldali falát ércbe vésvé, Vörösmartynak következő négy soros költeménye díszítette.

Itt állt egy távol népnek szabadelvű királya,
S e föld szépségén lelke gyönyörbe merült;
Vajha ne csak földét tudnak bámulni hazáknak,
Nemzete legyen erős s tettei híre dicső.

Az oszlop homlokzatán a szász czimer fölött ez a fölírat állott: *Gott segne Sachsen!* A jobb oldalfalon latin fölírat, az emlék hátán pedig a király kíséretében jelen voltak neveit tartalmazó magyar fölírat volt. Ezt az emlékoszlopot az időjárás viszontagságai annyira megviselték, hogy ma már alig egy-két darab kő és vaslemez lelhető fel szétszórtan. Ezt az emléket akarják most a lipitaiak közadakozásból fölállítani. A megyei pénztár vagy az alispán címére Liptószentmiklóson elfogadnak bármely adományt az idegenben élő lipitaiaktól, de bárki mástól is.

— **Krüger Triesztben.** Rómában az a hír járja, hogy *Krüger* Triesztben fog partra szállani.

— **Felsőszécsényi egyetemi hallgatók Grácban.** mint táviratozzák, harmincz egyetemi hallgató ellen *felsőszécsényi és hazatérés* miatt pert indítottak. Az egyetemi hallgatók egytől-egyig olasz nemzetiségűek. Bűnük abban áll, hogy vendéglőben irridentista nótákat énekeltek.

— **Beteg hercegnő.** A bajor trónörökös legidősebb leánya, *Adelgunda* hercegnő súlyos betegen fekszik Münchenben. Életéhez kevés reményt fűznek.

— **Megakadályozott gyilkosság.** Borzalmasan hangzó hír érkezett N.-buttyin községből. *Fika* Tódor és *Fika* Juon paraszt gazdák, a hír szerint gyilkossági merényletet követtek el *Brinda* Tódor szolga ellen. Mikor ez kijött a korcsmából, hova gazdája *Biró* Lajos gyógy-

szerész parancsából szódavizet vitt, a gazdák pányvát dobtak a nyakába s annál fogva a patkhoz hurczolták s *bedobták a vízbe.* A küzködő embert azután ruddal nyomták lefelé, hogy megfuladjon. A jelenetnek tanuja volt az őrségen álló *Brantner* József járásbírósi fogházor, ki fegyverrel felsütötte s ez által a környékbeli embereket oda csődítette. Ezeknek még sikerült életben kimenteni a vízből *Brinda*-t. A két gazdát letartóztatták.

— **Eljegyzés.** *Szentes* Vidor makói kir. közjegyző bájos leányát, *Boriska* kisasszonyt, tegnap eljegyezte irányosi *Knoblauch* Antal nagyváradi tüzér-főhadnagy.

— **Lemondás a merénylet miatt.** *Witzendorf* boroszlói katonai parancsnok, mint egy távirat jeleni, ma beadta lemondását. A dolog összefüggésben van a német császár ellen elkövetett merénylettel.

— **Egy pénztár vésése.** A *nagykikindai takarékpénztár* részvénytársaság komoly pénzügyi válságba jutott. A válságról a következő részleteket jeleni tudósítók: Az 1885. évben 50.000 forint alaptőkével alakult pénztár első ízben 1895-ben állott válság előtt, amikor az akkori igazgató merész tőzsdéspekulációkkal ugrszólva az intézet egész részvénytőkéjét elvesztette. Akkor az intézet igazgatójának családtagjai és a részvényesek áldozatkészsége, akik 50.000 forint II. kibocsátású részvényt vettek át — mentette meg az intézetet a bukástól. A felújított pénztár élére a volt pénztáros, *Lascho* Gyula került, a ki azonban alig tanusított több óvatosságot a reá bízott pénzek kezelésében, mint elődje. Az igazgatósági tagokkal szemben való előbbeni alárendeltségi viszonya nem engedi meg, hogy kellő erélyt fejtsen ki az igazgatósági tagok hitelgényeivel szemben és így bekövetkezett az, hogy a *takarékpenztári betevők pénzeit majdnem teljesen a bank vezetői abszorbeálták.* Maga *Lascho* a vezérigazgató mintegy 120.000 korona erejéig adósa az intézetnek és körülbelül ilyen arányban partícipiáltak a többi igazgatósági tagok is a váltólovaglásban.

Nagykikindán az intézet helytelen vezetőségéről igen sokan tudtak és ennek révén *számosan kaptak pénzt az intézettől váltóra, csak azért, hogy lármát ne üssenek.* Igen természetes, hogy az adósok közül többen nemhogy a tőkét visszatérítették volna, de még csak kamatot sem fizettek. Ez azonban nem tartóztatta vissza az igazgatóságot attól — bár az intézet évek óta már veszteséggel dolgozott — hogy folyton 8—12 százalék osztaléknyi hasznot tüntessen fel és fizessen a részvényeseknek.

A válságba jutott intézet e hónap 15-én tartott igazgatósági ülésén 527,000 korona hiányról tettek jelentést, melynek ellenében a fedezetet 400.000 koronát kitevő váltók képezik. E váltók behajtása azonban az előadottak után több mint kétszörös. A felügyelő bizottság és az igazgatóság tagjai a vagyoni helyzetükhöz mért kvótarányban egyelőre 80,000 korona erejéig szavatosságot vállaltak. — Ez összeget az egyesek ingatlanaira telekkönyvileg már be is kebelezték. Ugy az első, mint a második kibocsátási részvénytőke valószínűleg teljesen elvész, mert a betevőknek sem jut több a betét 30—50 százalékánál. Alkudozások folynak a betevőkkel, hogy csőd kikerülésével fogadják el a fenajánlott kvótát. Említesre érdemes, hogy Nagyikinda városa árvapénztára 10,000 korona erejéig szerepel az intézetnél, mint betevő. Az intézet válságával összefüggésben egyik elsőrangú kereskedői cég *Augner* István tegnap csődöt jelentett be, míg egy másikat, *Voticki* nevű üvegkereskedőt tegnap család miatt letartóztatták. *Voticki* a hitelezőket csalárdul kijátszotta. Csőd küszöbén több mint 20.000 korona értékű porcellánárut elfecsérelt. A törvényszék letartóztatását helybenhagyta.

— **Elgázolta a lovasut.** Súlyos szerencsétlenség történt vasárnap reggel a József főherceg-uton. *Hodacsek* Samu rendőr tizedes a haladó lovasut elejéről leugrott s elesett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy *lábai a koci kerekei alá kerültek,* melyek a bal láb bokacsontját teljesen összezúzták, a jobb láb nagy-

ujját pedig letépték. Az első orvosi segélyben *Tisch* Mór dr. kerületi és *Bund* Árpád dr. kórházi orvosok részesítették. *Hodacsek* 36 éves, nős, egy gyermek atyja. Most a kórházban fekszik. A szerencsétlenségnek csupán saját vigyázatlansága az oka.

— **Felhívás a közönséghez.** Az aradi izr. jóteköny-egylet a következő felhívást intézi a közönséghez: A jelenleg uralkodó mostoha idők, a melyek a közönség minden rétegére nehezülnek, különös sulylyal nehezednek azon szegények- és szerencsétlenekre, akik segélyezésünkre utalvák. A különben is sanyaru tél zordsága ez idén az élelmiszerek magas árai miatt különösen nyomasztólag hat a szűkölködőkre, rendes segélyezés tehát nem fog elegendőnek bizonyulni a nyomor enyhítésére, szerencsétlen özvegyek és árvák szükségnek enyhítésére. Kétszeres bensőséggel intézzük tehát egyetünk t. tagjaihoz és a többi nemeslelkű emberbarátokhoz kérelmünket: miszerint az egyletnek tüzfát természetben, vagy ennek és szegénysorsu tanulóknak szánt téliruhák és lábbelik beszerzésére, továbbá munkaképtelen szegényeknek segélyezésére fordítandó kézpénz adományozni és az illető adományokat az alulirt egyleti elnökek átadni sziveskedjenek. Isten kegyelme legyen mindazon nemeslelkű emberbarát osztályrésze, kik ezen felhívást megszívelve, nagylelkű adományait az emberszeretet oltárára rakják. Arad, 1900. évi november hóban. Az aradi ir. jóteköny-egylet elnöksége. *Rosenberg* Lipót, titkár. *Lustig* Adolf elnök.

— **Halálozások.** Mint részvétellel értesülünk, özv. *Friedman* Farkasné szül. *Neuman* Rozália urnő tegnap elhunyt. A megboldogult, jóteköny urasszony hosszabb ideig betekeskedett. Halálát egy véletlen baleset siettette, a mennyiben megszedülve, a tüzhelyre esett és súlyos égési sebeket szenvedett a kezén. Az elhunytban *Neuman* Adolf és *Neuman* Dániel nővérüket vesztették el. A haláljáról a következő gyászjelentést vettük:

Friedman Ignác, Lajos, Ede mint fiai, Neuman Adolf, Dániel mint fivéréi, ugy a maguk, valamint családjaik nevében fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb anya, testvér és rokon özv. *Friedman* Farkasné szül. *Neuman* Rozália urnőnek, f. hó 18-án bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 20-án délután fél 3 órakor fognak *Perényi-utca* 8. sz. házból az aradi izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Arad, 1900. november 19-én. Aldás emlékére! Béke poraira!

Egy másik gyászlap *Vasváry* Kálmán pénzügyigazgatósági irodatiszt elhunytát tudatja, ki hosszú szenvedés után ma hajnalban halt meg. A gyászjelentés a következő:

Özv. *Vasváry* Kálmán szül. *Hirsch* Alexandra és fia *Kálmán* a maguk és az alólírottak nevében is mélyen megtört szívvel jelentik a felejtetlen férj, édes atya, fiú, testvér, sógor, rokon és barát. *Vasváry* Kálmán, pénzügyigazgatósági irodatisztnak, 1900. évi november hó 19-én, hajnali fél 3 órakor, életének 45-ik s boldog házasságának 8-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai november hó 20-án d. u. 3 órakor fognak *Orczy-utca* 2-ik számú házból a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő gyászmise-áldozat pedig november hó 21-én d. e. 9 órakor fog a helybeli főt. *Minorita-atyák* szentegyházában az egek Urának bemutatni. Arad, 1900. november hó 19. Nyugodjék csendesen! Özv. *Vasváry* Istvánné szül. *Kléber* Julia, édes anyja. Gaál *Vincze* és neje szül. *Vasváry* Ilonka, sógora és nővére. Özv. *Perczel* Antalné szül. *Venczel* Zsuzsanna, *Kléber* Szidónia és *Kléber* Imre, nagynénjei és nagybátyja. *Hirsch* István főerdőtanácsos és neje, *Hirsch* Anna özv. *Hell* Györgyné és gyermekei, sógorai. *Jeney* Erzsike, unokahuga.

— **Esküvő.** *Neubauer* Manó, a magyar aszfalt részvénytársaság aradi képviselője f. hó 17-én esküdtött örök hűséget a minoriták templomában *Mittermayer* Hermin kisasszonynak, *Ruttkovszky* Ferencz sógornőjének.

— **Zsaroló szerelmi postás.** Érdekes zsarolási pert fog tárgyalni legközelebb a pécsi bíróság, a melynek háttérét pikáns kis szerelmes história képezi. Egy szép és fiatal asszonyság szerelmi viszonyt folytatott egy kevésbé szép, de anuál gazdagabb férfival, aki már rég nyakában hordja Hymennek ugynevezett rózsaszínü lánczát. A csinos asszonyság és a kevésbé csinos férfi hetenkint kétszer találkozott és mindig az asszonyság lakásán. A légyottokról mindig pontos időben értesült a férfi. A postást az asszonyság takarítónője közvetítette, a kit bár a legelején nem avattak be titkukba, de a ki csakhamar rájött, hogy azokban a levelekben miről lehet szó. Az asszony is, a férfi is nagyon megbízhatónak tartották a takarítónőt, a ki azonban három hó óta mar 25 forintot csalt ki szép szerével az ifjutól. Ezt a jövedelmező forrást kiapadhatlannak hitte a postillon d'amour és így a hét bizonyos napján mindig megjelent a hűséges szerető, de annál hűtlenebb férj lakásán, a ki kénytelen kellett tette tett kivánságának. A férfi végre tul drágának tartotta e legprimitívebb postaközlekedés költségeit és felfedte a kis asszony előtt a takarítónő visszaéléseit, aki erre nyomban kiadta az utját. Ez egy hónap előtt történt. Tegnap az elüldözött takarítónő ismét meglátogatta a tilos berekben járó szerelmes férfiut és 200 forintot követelt tőle, különben felfedezi titkát. Elárulja az asszonyt az urának és bevádolja őt a feleségénél. A férfi alkudozni próbált, de a takarítónő nem tárgyalt és elmondta, hogy bizonyítékai is vannak. Meg vannak a levelek, a melyeket ő az asszonynak küldözgetett. Másnap megtalálta mindig a kis menyecske zsebeiben. A szerelmes ur annyira haragra lobbant, hogy a takarítónőt özv. *Zugra* Kelemennét kidobta lakásából és ellene a feljelentést zsarolás miatt megtette a bíróságnál.

— **Bernadotte ifjusága.** Egy angol hetilap nagyon érdekes anekdotát mond el Bernadotte marsall, a későbbi XIV. Károly, svéd király ifjuságáról. A XVIII. század vége felé, mikor Franciaország és Anglia farkasszemet néztek egymással Indiában, 1783-ban, Cuddalore indiai város ostroma alatt egy fiatal megsebesült francia altisztet hoztak a sebesültszállítók az angol táborba. Az intelligens arczu altisztre figyelmessé lett Wangenheim német ezredes, aki angol fenhatóság alatt harcolt a hannoveri csapatok élén. Az ezredes a fiatal francziát a saját sátrába szállította és ott gondos ápolásban részesítette. Sok évvel később, mikor a francia hadak Bernadotte vezérlete alatt bevonultak Hannoverba, Wangenheim tábornok is azok közt volt, akik tisztelni mentek Bernadottehoz, s mikor a tábornokot bemutatták neki, így szólt hozzá:

— On, ugye, sokáig szolgált Indiában is?
 — Igenis, — felelte a tábornok.
 — Ott volt Cuddalorenál is?
 — Igen, ott voltam.
 — Emlékezik még abból az időből egy fiatal francia altisztre, akit ott különös védelmébe vett?

A tábornok gondolkodott néhány pillanatig, majd így felelt:

— Igen, már emlékszem az esetre. Tudom, valami csinos francia fiu volt, de az arca bizony már nincs az emlékezetemben. Valóban szeretnék vele az életben még találkozni.

— Nos, az az egykori ifju altiszt itt beszél önrel. És szerencsésnek érzem magamat, hogy itt nyilvánosan fejezhetem ki örök hálomat ön előtt.

— **Felcserélt gyermekek.** Mint mindenütt a németek között, úgy Nagy-Öszön is az a divat járja, hogy a szombat esti táncmultságokra nemcsak a leányok járnak el táncolni, hanem az asszonyok is. A korcsmába azután elviszik kis babáikat és azokon egy külön szobába raktározzák be. Ilyen módon 7—8 apró kis jószág sivaról a számukra rendelt külön szobában, míg a kedves mamák trombita szó mellett táncolják a valczert. Így volt ez a mult szombaton is, de a mulatságnak különös vége lett. A tánc előtt ugyanis két jókedvű német belopódzott a baba-raktárba, a babákat pólyaikból kivet-

ték, levetkőztették, a ruhákat és gyermekeket öszez-vissza cserélve, újra bepólyázták őket és a kenderrel letakargatták. Mikor a mulatságnak vége lett, mindegyik hóna alá csapta a maga kendőjében nyivakoló paklit s azzal hazafelé indult. Otthon aztán heten hétfélét sikoltottak, mikor meglátták, hogy a haz ékes Hanzija és Szepiye átváltozott a rövid idő alatt Evivé és Katharinává. Lett ijedtség és szaladgálás a faluban és még vasárnap délben is lehetett látni asszonyokat, akik a kellemetlen csereügynek visszacsereelésében fáradoztak. Egy szomszédos házaspár azonban még maig sincs tisztában, hogy az igazi Hanzija került-e vissza, mert mindkettőnek majdnem egy idős fia van s igen veszedelmesen hasonlítanak egymáshoz.

— **Az utolsó éjszaka.** A brüsszeliek elhatározták, hogy fényes ünneppel ülik meg a tizenkilencedik század utolsó éjszakáját. December harminczegyedikén este gyönyörűen kivilágítják reflektorokkal, transperensekkel a várost, fontaine lumineuset csinálnak valamennyi szökőkútból és pontban éjfélkor harangkongással és óriási álarcos menettel teszik sirba az elhunyt évszázadot. Az utcákon fonfetti csatát rendeznek, szóval: valóságos farsangi éjszaka lesz Brüsszelben a tizenkilencedik század utolsó éjszakája. És Belgium fővárosában általános macskajajjal fog kezdődni a huszadik század. És böjttel is, mert rossz volt az aratás.

— **Megfőtt a lugban.** *Benedek* Erzsébet jánosfalvi asszony a minap, hogy odahaza mosott egy nagy fazék lugot készített. A forró lugot tűzön hagyva, átnézett a szomszédba, egy kis tereferére. Hogy hazatért, neki látott a mosásnak, azonban képzelhető rémületére, egyetlen fiát, a két esztendő Pistát a lugos fazékban találta. A szerencsétlen apróság az edény körül mászkált és beleesett, a forró lugban aztán alaktalan tömeggé főtt. A gondatlan anyát fel jelentették a nagyváradi ügyészségnek.

— **Az álmos gépész.** Veszedelmes utazást tettek a napokban a németországi Krefeld és Düsseldorf állomások között a vonatnak utasai. A gépész ugyanis elaludt s a vonat vezető és felügyelet nélkül robogott át néhány állomáson, melyeknek tisztviselőit valószínűleg előre értesítették telefonon a veszedelmes esetről, mert köveket hajigáltak a lokomotívra, hogy a gépészt felkeltsék. Az egyik állomáson ép egy gyorsvonat vesztegelt, mikor mellette elrobogott egy gazdátlan vonat, s véletlen szerencse, hogy nagy szerencsétlenség nem történt. A gépész majdnem egy órai alvás után ébredt csak fél álomból; hogy annak még nagyon súlyos következményei lesznek, az kétségtelen.

— **Halál vérmérgezésből.** Dernáról jelentí levelezőnk: A szomszédos bogdánzóvárhegyi erdőben a minap délelőtt körutat tett az erdővéd. Utközben egy suhanczra bukkant. A meztelábos siheder száraz galyakat szedett. Nem pajkosságból, hanem hogy földhözragadt szüleinek egy kis fütteni valót vigyen haza. Az erdővéd rárivált a gyerekre:

— No gazember! hát így lopjátok a fát?
 S ezzel lekapta golyóra töltött fegyverét a válláról. A gyermek megijedt. Az életét féltő állat ösztöne dolgozhatott benne, mikor eldobta a galyakat s futásnak eredt.

Erre az erdővédő utána lött, s lövése, a melylyel csak ijeszteni akart, talált. A golyó a gyermek ballábába furódott. A szerencsétlen suhancz rettenetes kiáltással rogyott össze. Lábaból patakzott a vér. Ekkor már az erdővédő is megrémült. Odarohant a kinosan vergődő gyermekhez élesztgette, ápolgatta, majd kocsiért sietett az erdővédő és hazaszállította a fiut, aki azonban oly sok vért vesztett, hogy aligha marad életben. A seb elmérgesedett s a lábat valószínűleg amputálni kell. Még így is kérdés, hogy életben marad-e a gyermek, aki így egyetlen rongyos száraz galyért pusztul el alig tizenhatesztendő korában. Az erdőort az ügyészségnek feljelentette a csendőrség.

— **Ólcsó kormányzat.** Némely állami háztartás nagyon kevésből kiállitható. Példát a dahomeyi hivatalos lap mond el. A lap legutóbbi száma szerint a savalni rezidentet föl-

hatalmazták, hogy az ottani táviró ujjáépítésére és kibővítésére száz frankot költsön. Hogy a rezidens az építkezés költségeit száz frankból hogy fizeti ki, az igazán titok. Egy másik rezidensnek kétszázötven frankot szavaztak meg, hogy a bennszülött testőrök számára tábornok állítson, kunyhókkal a testőrök és közepén nagy házzal a főfelügyelő számára. Ezt is boszorkányság lesz megcsinálni.

— **Kirabolt utasok.** *Rómából* táviratozzák, hogy öt álarcos rabló ma éjjel megtámadta a postakocsit, mely Panzanóból kiindult és az utasokat kirabolták. A csomagokat fölbontották és több ezer lírát elloptak.

— **A rosszul sikerült arczkép.** Egy bécsi hölgy arczképeket rendelt a fényképésznél, ki is fizetett előre tíz forintot az arczképért, de mikor azokat kézbe kapta, nem tetszettek neki, mivel állítólag nagyon öregnek látszott rajtuk. A fényképész azonban sikerülteknek tartotta a képeket s a hölgy követelése daczára sem akarta visszaadni a tíz forintot. Pörre került tehát a dolog s a bírósági tárgyaláson a fényképészt képviselő ügyvéd avval érvelt, hogy az arczképek természetűek s így a tíz forint jogosan illeti meg a fényképészt. Érdekes volt a tárgyaláson a kisasszony és ellenfele ügyvédjének a párbeszéde. A hölgy panaszosan szólt:

— Nekem nem kellene ezek a képek! Nagyon öreg vagyok rajtuk.

Az ügyvéd mosolyogva felelte:

— Kérem, a fotografáló gép nem öregíthet.
 — De én mégis öregebbnek látszom a fényképeken.

— Téved kisasszony, a fotografus nem festő.
 — Mindegy! Három-négy évvel idősebbnek látszom mégis.

— Kérem, a fényképező gép nem fiatalíthat.
 — Ön sértegetni akar?

— Dehogyan, én tárgyilagoss vagyok. Nézze csak meg magát kisasszony tükörben.

— Nem nézem. Ime vannak nálam más arczképek, ezeken fiatalabb vagyok.

— Igen, de ezek régebbiek.

— Csak három évesek.

— Ó, kisasszony három év egy hölgy életében nagy idő.

A bíró végre megunt a sok beszédet a szakértőt akart hivatni. Ez meg a hölgynek nem tetszett. A bírónak már a haja is az égnek állt és teljes egy órai rábeszélés után végre kivitte, hogy a kisasszony — új fényképeket rendelt ugyanannál a fényképésznél.

— **Magyar név.** Kiskoru *Heller* Dezső és *Heller* Béla aradi illetőségű ugyanottani lakosok vezetéknévénél „Halmos“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Egy gyermek szerelmi tragédiája.** Londoni lapok említik a következő lélektanilag ugyszólván érthetetlen esetet. Péntek este az avoni tóból kifogták egy tizenkésztendő kis leánynak, *Maggie Pownak* a holttestét. A kis leánygyermek öngyilkossá lett és ennek okául a legkomolyabban: szerelmi tragédiát mondanak. *Maggie* szerdán levélkét adott át egyik barátnőjének avval a kéréssel, hogy juttassa az irást közös ismerősük, egy árvaházban élő fiucska kezébe. A kis barátnő felbontotta a levelet s megmutatta a szülőinek. A levél így szólt:

Kedves, szeretett Charley! Csak néhány sort írok. Légy rajta, hogy vasárnap eljöhess hozzánk. Nem kell más fiu, csak te. Szeretném, ha egyedül az enyém volnál. Remélem, hogy válaszolsz a levelemre.
 A te szerető *Maggie*.

A levelet azonnal megmutatták *Maggie* édes anyjának, aki számon kérte a kis leánytól:

— Te irtad ezt a levelet?
 — Igen, anyám, én — felelte remegve *Maggie*.

— Te nem is tudod, milyen csunya dolgot követtél el. Ha ez még egyszer megtörténik, akkor megmondom az édes apának. Értetted?

A kis leány zokogva szólt, hogy megértette és mélységes bánatával kiment a kertbe sétálni. Este hiába keresték őt. *Maggie* eltűnt. Másnap, csütörtökön a szomszédok adták hírül, hogy megtalálták a köténykét az Avon partján és pénteken kifogták a habokból a kis holttestet. Mikor *Charley* az eset felől megkérdezték, a fiucska egész meggyőződéssel mondotta, hogy „udvarlás“-ról szó sem volt.

— **Eltűnt ékszőrök.** *Párisból* jelentik: A Dax melletti vasuti szerencsétlenség egyik áldo-

zata, *Carnevaro* hercegnő a bayonni kórházban fekszik nagy betegen. Ékszerai, melyek nála voltak a szerencsétlenség előtt — körülbelül *egy millió forint értékben* — eltűntek. Az ékszereket szorgos kutatás dacára sem lehetett megjelni.

— **A legértékesebb recept** Hogy néha egészen jelentéktelen lelet is nagy kincset rejt magában, az világosan kitűnik az alábbiakból. Csekély 605.879 frankért adták el Unarotnak, a hírneves párisi orvosnak egy receptjét, a végrendelet végrehajtói. Ez a recept pedig egy ismert toalett-vizről szól, amelyet a nagy orvos valamelyik pihenő percében talált ki. Ebből a pénzből egy rész az örökösök fiának jut, a másik a leányának, aki nem más, mint Waldeck-Rousseau miniszterelnök felesége, a harmadik osztozkodó pedig Edward asszony, a Soir tulajdonosának a felesége.

— **Adomány.** *Kohn* Hajnalka k. a. a 106 éves szegény nő részére egy koronát, *Lázár* Péter kereskedő pedig 2 koronát küldött hozzánk, mit ezennel nyugtáztunk.

Kaptunk *Nyilassy* Mátyás síremlékére is 2 koronát *Kovács* Pál ev. ref. kántortanítótól.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az izr. jétékony egyesület részéről kibocsátott felhívás következtében adományozni sziveskedtek: *Neuman* testvérek 5 öl, *Munk* H. és fia *M. Szlatina* 5 öl, *Mayrovitz* Mór *M. Radna* 1 öl tüzfát, *Haas* Béla Bécs 40 kor., *Bing* Vilmos, *Spitzer* Ignác, *Seidner* Bernát, *Berzova*, *Hervel* Bernát 20—20 kor., *Bing* Ede, *Braun* Ede, *Funkelstein* József, *Steiner* Adolf 10—10 kor., összesen 11 öl fa és 160 kor. E nagylelkű adományokért halás köszönetét fejezi ki *Lustig* Adolf.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A német császár anyja.

(*Frigyes* császárné hatvanadik születésnapja.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19.

Frigyes császárné e hó 20-án ünnepli hatvanadik születésnapját, oly ünnep ez, melynek vidám hangulatát elhomályosítja a mélységes fájdalom. Mert ha *Frigyes* császárné, mint II. *Vilmos* anyja történelmi névvel bír is, azért mégis arra a fájdalomtól száz napra emlékeztet, mikor még ő is császárné volt. Azt a gyászt, melyet Németország akkor érzett, ő maga szászorosan szenvedte keresztül.

Mindazok előtt, kik egykor a rövid uralkodású császár betegágyánál állottak, felejthetetlen az a megható gondoskodás és az az önfeláldozó ápolás, melyet neje irányában tanúsított. A császárné minden reggel sajátkezüleg diszitette föl élővirágokkal a beteg szobáját és ágyát.

— Hogyan fogom én ezt mind meghálálni — írta egy lap papírra a nagybeteg császár.

A császárné gyermekeit példás nevelésben részesítette. Gyermekének ruháit is az ő felügyelete alatt szabták ki. A fiuk számára a tanórák nyáron reggeli 6, télen 7 órakor vették kezdetüket és fél tízre a legnehezebb feladatok is elkészültek. Ezután a közös családi reggeli következett, melyet a pihenés és játék ideje követett. Déli egy óráig folytatták a tanulást és azután délután három óráig a séta ideje következett el. De sokat tanultak a gyermekek.

— Az én feleségem mindent tud! — szokta volt *Frigyes* császár tréfásan mondani.

Frigyes császárnő, az angol királynő legidősebb leánya, 1840 november 20-án született Londonban, a *Buchingham* palotában. Gyermekévei egyszerű csöndben folytak le testvéreivel együtt föl.

Atyja *Albert* herceg finom lelkületű, művelt ember volt. A gyermekek szeretetét és rajongását a növény világ iránt azzal fokozta, hogy valóságos kert részletet bocsátott rendel-

kezésükre. A gyermekek barátságos, boldog légkörben nőttek föl.

Sebastopol bevétele után indult a fiatal *Viktória* hercegnő első nagy útjára. Elkísérte szülőit, akik *Napoleont* látogatták meg Párisban.

1855-ben *Frigyes Vilmos* porosz herceg eljött az angol udvarba, hogy *Viktória* hercegnőt eljegyezze. A hercegnő alig volt még tizenöt-estendő, és ezért az eljegyzést titokban tartották.

A herceget utazni küldték egyidőre és ezalatt Párisba is ellátogatott, ahol *Napoleon* császár fogadta. E látogatásról a császár így irt az angol királynénak:

— A herceg nagyon megtetszett nekem és nem kételkedem, hogy a hercegnőt boldogítani fogja.

1858 január 25-én megtartották az esküvőt és aztán hosszú utra indultak. Február 4-én érkeztek Oroszországba, ahol nagy lelkesedéssel fogadták a fiatal párt. Házasságuk boldog és megelégedett volt addig, amíg a férj beteg nem lett.

Most hatvanadik születésnapja alkalmával mély hódolattal közeledik az özvegy császárné felé egész Németország, hogy üdvözlését tolmácsolja nemcsak II. *Vilmos* anyjának, hanem a sokat szenvedett asszonynak is.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Kettős házasság.** *Zöldfay* Ferencz koscárkötő még 1881 évben házasságot kötött Tokajban munkaadójának leányával *Tóth* Juliánával. A házasság azonban nem volt boldog, s a házastársak 1885 év nyarán szétváltak. *Zöldfay* nyakába vette az országot s egyik helyről a másikra vándorolt. Hosszas kborlás után a fővárosba vetődött s ott 1895 év június 18-án a belvárosi plebánia lemplomban újabb házasságot kötött *Krausz* Máriával, dacára annak, hogy első felesége, aki Tokajban lakik még mai napig is jó egészségben él s töle törvényesen el nem lett választva. A véletlen azonban elárulta kettős házasságát. Testvérbátyja *Zöldfay* Antal iparos, aki mit sem tudott öccsének újabb házasságáról, egy izben feljött a fővárosba s felkereste öccsét. Nagy meglepetésre nem az első feleségét találta a lakásban, hanem a másodikat, akinek nyomban el is mondta a házasságot. Az asszony erre elvált az uratól s feljelentette őt kettős házasság büntetéseért. A budapesti büntető törvényszék ma tárgyalta ezt a bűnyegyet *Haupt* bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy első házasságának kötésekor még kiskorú volt s feleségét úgy erőszakolták rá. A törvényszék a vádlottat a lefolytatott tárgyalás után dr. *Magyar* alügyész vádjára kettős házasság büntetéseért 10 havi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

NAPIREND.

November 20. Kedd. Róm. kath. naptár: Bódog, Emilia. — Protestáns naptár: Bódog, Emilia. — Görög-keleti naptár (november 7.): Hieron és társai. — A nap két 6 óra 58 perczkor, nyugszik 4 óra 1 perczkor. — A hold két 4 óra 59 perczkor, nyugszik 2 óra 56 perczkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 761.8 milliméter, délután 2 órakor 761.8 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 9.3, délután 2 órakor C° + 15.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor DK. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor felborult, délután 2 órakor többnyire borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjósítás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hősüllyedés, helyenként csapadék.

Szabadságharozati emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belepti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Erekliey-muzeum helyisége mellett ülésterem.

November 24. A Kölcsey-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.) — Körorvosválasztás Borosbeszen.

November 25. Műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság Buttyinban (Korona-szálló.) — A cs.palotai közösgéi tanítótestület hangversenynyel és fölolvasással egybekötött táncmulatsága (Közsegháza.) — A sobor-

sini önkéntes tüzelő-egylet műkedvelői előadással egybekötött táncmulatsága (Arany Szarvas.)

November 28. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

December 1. A Kölcsey-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

December 5. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

December 8. A Kölcsey-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

December 12. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

December 19. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Január 2. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Január 9. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Január 16. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Január 23. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Január 30. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Február 6. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Február 13. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

Február 20. A Kölcsey-egyesület népszerű előadása délután 5 órakor (Kereskedelmi iskola.)

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDES.

= **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: *Eisentädter* Izidor, *Fehértemplom*. — *Prochazka* Ferencz I., Prága. — *Popovics* M., kereskedő *czéig Zágráb*. — *Davidovits* Ferencz, *Maros-Vársárhely*. — *Bastirják* János ágyáru készítő Bécs.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Déltőzsde. Buzakinát sürgős, vételkedv győnye. Nyugodt iráoizat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérig olcsóbb árák mellett. Egyéb gabnanemük nyugodtak. Malmok tartózkodóak. Időjárás borus, esős.

Zárul 12 órakor:

Buza 1901. áprillisa	7.55—7.56
Buza októberre	7.71—7.72
Rozs 1901. áprillisa	7.19—7.20
Zab 1901. áprillisa	5.59—5.61
Tengeri 1901. májusra	5.01—5.02
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor:

Buza 1901. áprillisa	7.55—7.56
Buza októberre	7.72—7.73
Rozs 1901. áprillisa	7.20—7.21
Zab 1901. áprillisa	5.58—5.60
Tengeri 1901. májusra	5.02—5.03
Repce októberre	12.95—13.05

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	658.75
Magyar hitelrészvény	672.—
Leszámlolóbank részvény	428.—
Rima-Murányi vasmű részvény	485.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	656.25
Közúti vasút	598.—
Városi villamos vasút részvény	275.—

S z e s z ü z l e t.

— November 19. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélküli per 100 liter $\frac{1}{10}$, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12 korona 50 fillér mmássáknént.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. november 19.

Magyar aranyjáradék $\frac{4}{10}$	96.06
Magyar koronajáradék $\frac{4}{10}$	90.30
Magyar arany $\frac{4}{10}$	99.50
Magyar ezüst $\frac{4}{10}$	99.25
Magyar keleti vasút	98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	91.—
Magyar italmegváltási kötvény	98.40
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	161.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	140.—
Osztrák papírjáradék	98.—
Osztrák járadék ezüst	97.50
Osztrák járadék arany	95.50
Koronajáradék	98.25
1860-iki államsorsjegyek	133.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1690.—
Magyar hitelbank részvény	673.—
Osztrák hitelintézet részvény	659.50
Osztrák-magyar államvasút	657.—
20 frankos arany (Napoleondor)	19.21
Német birodalmi márká	117.60
London	240.56
Páris	95.85

REGENY-CARNOK.**A kétlelkű ember.**

— Regény. —

Irta: **Groller Balduin.**

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Radó Issó.

(31)

(Folytatás.)

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Prugger Lőrincz terveit azzal a komolysággal és kötelességtudással szötte tovább, melyet minden hivatalos megkövetel. Ő nem volt mükedvelő, aki hangulattól és kedvtől befolyásoltatja magát. Kedves barátja, a nagyon tisztelt Schmidt Ferencz ur, végre alkalmat eszelt ki, amely még Prugger legszigorubb követelményeinek is megfeleltethet. Miután sokat kutatott a messze távolban, — végre mégis rájött arra, hogy a jó ott fekszik az orruk előtt.

Schmidt Ferencz az assling-utcának egyik házában töltötte be a házfelügyelői tisztet. Ez a ház négy szomszédos épülettel hatalmas háztömböt alkotott, amely a Riegler József cég tulajdonát képezte. A cég üzleti helyiségei a földszinten voltak. Ha valahol eredményesen lehet működni — Schmidt szempontjából — úgy azt csakis a nagyra becsült Riegler cégénél tehetik meg. Tényleg nagy hiba volt tőlük, hogy ily későn jöttek ez eszmére. — Igazságtalanság is lett volna más céget ez előnyben részesíteni.

A cég szolgáit és a hivatalnokok egyrészt már ösmerte Schmidt a közeli szomszédság révén. Azért mégis óvakodott attól, hogy a sok kérdezősködés által feltűnővé legyen és gyanussá váljon. Azzal tisztában volt, hogy okosan kell cselekednie, ha azt akarta, hogy a dolog sikerüljön.

Előbb tehát előtanulmányokat tett és csak akkor közölte tervét Lőrincz barátjával. Ezután egy napon, mikor már besötétedett együtt indultak tanulmányutra a ház körül és ekkor Lőrincz elismerte, hogy az eszme nem rossz és mindenestre megérdemli, hogy komolyan foglalkozzanak vele.

Szaktudásukkal hamar kisütötték, hogy eredményes betörést csakis a pinczén át lehet végbe vinni. Miután a fontos pontot illetőleg elének vitatkozással már megegyeztek, Schmidt egy lépéssel tovább ment. Egy napon fölöltötte ünnepi kabátját, mely megjelenését módfelett emelte, és bemutatkozott a Riegler cég irodavezetőjének. Hivatkozással a házzal való szomszédi viszonyra, arra kérte az irodafőnököt, hogy alkalomadtán neki és feleségének is juttasson valami csekély keresményt azért, hogy az üzlethelyiség rendbehhozásával őt bizza meg.

Amilyen az ur, olyan a szolgálta. Ez a közmondás nagyon sok esetben bizonyult már igaznak. Breuner ur, a Riegler cég vezetője is beleléte már magát az évek folyamán a főnök gondolkodásába. Mindig kész volt arra, hogy jót tegyen, amennyiben ezáltal az üzlet érdekei meg nem csorbíthatnak és így nem tudott nemet mondani, ha kéréssel fordultak hozzá. Miután bejáró asszonyoknak lekötve nem volt és miután bizalomgerjesztő benyomást tett reá, úgy rövid gondolkodás után ráállott arra, hogy a kérelmezett munkákkal a szomszédos ház felügyelőjét bizza meg.

Pünkösdi előtti napon tényleg meg is kezdte Schmidt a tisztogatást. Schmidt asszony azonban nem dolgozott. Asszonyokat fogadott föl, akiket megfizetett és akik sikáltak és töröltették a padozatot, míg férje a nehezebb munkát — butor darabok eltolását — vállalta magára. A munkához csak egy embert fogadott föl segítségül és ez Prugger Lőrincz volt.

A két jó barátunk tehát az egész napon volt elég idejük arra, hogy a helyiségben alapos helyszini szemlét tartanak. Különös szakértelemmel vizsgálta Lőrincz a hivatalban álló két nagy tűzmentes pénzszekrényt. Kemény dió volt ez nekik. Szivesebben látta volna, ha csak egy pénzszekrényvel kellene megküzdeni. A pánczéllemezeken nagyon erősek és vastagok voltak. Két szekrényvel egy éjjel megküzdeni — az egy kissé sok volt. A könnyítés abban rejlett volna, a szekrényt úgy fordítani, hogy a hátlapját kelljen csak fölfeszíteni. Ez ki volt

zárva; a szekrények nagyon nehezek voltak. És Schmidt kivül nem akart senkit sem e titokba beavatni. Ez csak a hasznos kisebbitette volna és fokozza az elfogatás veszélyét. De azért Lőrincz nem csüggedt el. A dolgot csak alaposan át kell gondolni és a továbbiakra nézve erős és komoly akarattal és elhatározásban bizott. Ahol az akarat megvan, ott a helyes eszköz is előkerül.

Midőn Breuner ur a pünkösdi ünnepek után ismét belépett a hivatali helyiségekbe, nagy meglepődéssel győződött meg arról, hogy oly alaposan és jól tisztogattak ott, hogy minden darab ragyogott, fénylett. A számla, melyet Schmidt kézbesített neki csöppet sem volt borsosnak mondható. Ez az ember egyáltalán tetszett Breunernek; nem beszélt sokat, dolgát pontosan végezte és nem áll elő nagy követelésekkel.

Csődálatos. Hát az alsó néposztályban is akad még az ember dolgos, becsületes, törekvő emberekre, akiket meg lehet és kell becsülni. Le a kalappal az ilyen emberek előtt! Breuner urnak nagyjában igaza is volt.

Lőrincz az ő terveiket nem titkolta el Scarpi előtt. Csödálatos nyíltsággal értesítette őt a dolgok minden fázisáról, sőt föl is kérte, hogy legyen tiszteletreméltó társaságukban ő a harmadik.

Az előkészületek oly körültekintéssel fogtak megtörténni, hogy kudarczról, vagy elfogatásról szó sem lehet. Hízelt a művészek azzal, hogy ő az egyedüli ember e világon, akihez ebben a dologban bizalommal közeledik. Különben elvből ellene van ily vállalkozásoknál a segítőtársak szerződésének, de Scarpinál az egészen más, itt szívesen tesz kivételt. Scarpi olyan ember, amilyenre neki szüksége van és a milyennél jobbat nem is kívánhatna.

Igaz ugyan, hogy a pénzszekrényt az ő segítségével sem fogják helyéről elmozdítani, de fizikai erejénél sokkal többet ér az a szellemi fölény és nagy intellenczia, mely Scarpit föléjük rendeli. Az a szép pénz, mit itt kereshetnek, neki sem fog megártani.

Scarpi élénk érdeklődéssel hallgatta Lőrincz beszédét, anélkül, hogy beleszólt volna. Nagy élvezettel figyelte a dolog humorát. Ő, ő törjön be Riegler bárónál! Lőrincz nem is sejtette, hogy mily monumentális volt ez eszméje. Riegleréknél betörjön! Ez kitűnő dolog lenne!

Amit Scarpi soha sem tett meg, arra most a legutóbbi napok eseményei ugyszólván kényszerítették: az önmaga fölötti filozofálásra. És ilyenkor saját magán is, csodálkozott, hogy ezek hallatára nem tudott fölháborodni és hogy nem volt hatalmában e dolgot elhárítani. Sőt ellenkezőleg, a terv nemcsak érdekelte, hanem kísértésbe is vitte. A kivitel nehézségei, a veszély, a nagy nyereségre való kilátás, a sors bolondos játékának nevetséges volta, a vágy az élet ez oldalának megismerése után, mindez módfelett vonzotta és izgatta. És Pruggernek mégis kosarat adott.

— Igazán nem megy kedves Lőrincz.

— Nem akarlak rábeszélteni. Ha valamihez nincs kedvünk, akkor ne is fogjunk belé.

— Te azt hiszed most, hogy gyávaságból nem állok közétek.

— Lehet.

— Annyi bátorsággal, mint te, még én is rendelkezem.

— Ez csak szóbeszéd, bizonyítsd be!

— A betörés nem az én hivatásom.

— De a rajzolás igen. Rajzolj hát egy olyan papírkát, mint a melyet a multkor megkezdél már.

— Azt meg is próbálhatjuk egyszer Lőrincz. De azt előre kijelentem, hogy én csak megpróbálok.

— Hát kísérrel meg, de alaposan!

— Alaposan? Mit értesz te ahhoz!? Ebben a dologba neked nem szabad belebeszélni. Ha százszor is mondod, hogy a dolog sikerül és én az ellenkezőjéről vagyok meggyőződve, úgy hiába beszélsz.

— Tudom, tudom, láss csak hozzá! És Scarpi hozzá is látott a dologhoz.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— November 19. —

Fehér Kereszt szálloda. Baling Józsefné magánzó Világos. — Farkas Mór utazó Budapest. — Balázs Géza utazó Budapest. — Moler Albert utazó Bécs. — Kelemen Bertalan utazó Budapest. — Reiss Nándor utazó Bécs. — Rosenberg L. utazó Budapest. — Lobstein Vilmos kereskedő Déva. — Ligety Dezső utazó Budapest. — László Gyula utazó Budapest. — Gerber Arthur utazó Bécs. — Bartter Sándor utazó Bécs. — Goldfinger Miksa utazó Budapest. — Lampl Adalbert utazó Bécs. — Krishober Károly utazó Bécs. — Beiber Hugó utazó Bécs. — Löwy Ede utazó Budapest. — Baghy Gyula birtokos Kengyel.

Központi Szálloda. Kövér Márton birtokos Szemlak. — Friedman József birtokos Nagylak. — Friedman Gyula birtokos Nagylak. — Dr. Berényi Armin ügyvéd Gyula. — Dr. Farkas Béla ügyvéd Déva. — Tenner Kálmán kereskedő Bécs. — Hirsch Oszkár kereskedő Bécs. — Böhringer Alfréd utazó Bécs. — Fischer Jakab utazó Bécs. — Fischl Romeo kereskedő Karlovác. — Békés Adolf utazó Debreczen. — Bodnár Gusztáv utazó Budapest.

Vass Szálloda. Leipnick Ferencz kereskedő M. Szlatina. — Hirsch László hírlapíró Budapest. — Rätz Kelemen postamester Borosjenő. — Horváth Kálmán utazó Budapest. — Kohn József utazó Bécs. — Vavricsko József utazó Bécs. — Süss Herman mernök Budapest. — Veis Ede utazó Bécs. — Vertán Ernő birtokos Csermő. — Strasser Lajos birtokos Gurañoncz. — Vinkler Gusztáv utazó Bécs. — Grosman Farkas kereskedő Jász-Apáti. — Klein Herman utazó Temesvár. — Hess Gusztáv kereskedő Bécs. — Blaschko József vendéglős Budapest. — Straus Zsigmond utazó Bécs. — Hoffman S. utazó Isztria. — Cokics Henrik utazó Bécs. — Bonyhadi Ede utazó Budapest.

Nádor szálloda. Várad Kálmán és neje kirtan. Nagyvárad. — Faller János áll. tisztviselő Budapest. — Guj Miklós okl. jegyző Vadász. — Popovics János gör. kel. lelkész Barakony. — Moldován Simon kereskedő Nagyhalomgy. — Louka Aurél kereskedő Nagyhalomgy. — Schreier Miksané és családja kereskedő Kunágota.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi október hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szv. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. u.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról de. ún.	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délu. au.	4.06
Radnág este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	—	Gyorsvonat delelőtt	5.23
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyvesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyvesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyvesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyvesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbesről sv. r.	8.03
Vegyvesvonat d. u.	12.06	Vegyvesvonat d. e.	11.—
Borosbesig sv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

Városi színház.

Béret 51. sz.

Páratlan.

Kedden, 1900. évi november hó 20-án.

A megboldogult.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Alexander Bisson. Fordította: Paulay Ade.

SZEMÉLYEK:

Duperon . . .	László Gy.	Pitel	Czakó V.
Valory	Hegyesi Gy.	Francois . . .	Szadai F.
Mathieu . . .	Fenyéri Mór.	Valentine . . .	Angyal Ilka.
Letellier . . .	Bács Károly.	Angéle	Turchányi O.

Kezdete 7 órákor.

W EINBERGER FERENCZ

arany-, ezüst- és ékszerüzlete Aradon, Központi szálloda. 2988

Ajánlja dús raktárát mindennemű arany-, ezüst ékszerárúk és a legpontosabban járó kitűnő schweizeri zsebórákban.

Régi és tört aranyak készpénzért megvételnek vagy pedig más kiválasztott tárggyal becsereletnek.

Saját elsőrendű ékszerkészítő és javító műhely.

Ha jó
KÁVÉT

akar inni, rendeljen a

FIUMEI KÁVEBEHOZATALI TÁRSASÁG-tól

Fiumból.

4 1/2 kg.	New-Cuba	finom tisztá	6.75 frt
"	Manilla	zamatos, erős	6.75 "
"	Hodeida	Mocca pompás ízű	7.42 "
"	Soerabaja	legfin. aromatikus	8.55 "
"	Cuba, Ceylon, Menado	Kitűnő keverék (külön külön csomagolva)	7.42 "

A kávéhoz csomagolható:
1/4 kg.

Imperial-tea 1 frt 60 kr.

Minden elvámolva és bérmentve utánvétellel.

Árlap ingyen és bérmentve.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegyertiszta és zérmentes készítmény a...

Margit-Créme.

Rövid 1.16 alatt ezüztet, szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrrákát (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kiszimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is udabájos arczszínt kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamlítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az anyamnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csak oly készítményeket elfogadni, melyek azimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosai tekintélyek által ajánlatnak. Felőseget csak az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., arczvíz 50 kr., fogszappan 50 krajozár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszertárban és illatezkereskedésben.

ZÁLOGCZEDULAKAT,
tört aranyat, ezüstöt és mindennemű ékszerártyakat
a legmagasabb árban megvesz
vagy ujakká átcsereél: 2988
DEUTSCH ISZIDOR
órász, ékszerész, Templom-u., Minorita-palota.

Arad sz. kir. város főkapitányától.
15370--1900. khsz.

Hirdetmény.

Belügyminiszter úr ó nagyméltóságának 103425/VI sz. a. körrendeletében foglaltak szerint Glasgov angol kikötő városban a pestis jelenléte megállapított.

A fenti számú magas ministeri rendelet értelmében a pestis továbbhurcolásának meggátálása céljából felhívom mindazokat, a kikhez netalán Glasgoból jövő utas érkeznek, hogy ezen körülményt haladéktalanul jelentsek be hivatalomban. Arad, 1900. október 18-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Magy. kir. államvasutak.

156546—900. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1901. évi január hó 1-től december hó 31-ig esetleg az arra következő további két

évben szükséges mintegy 400 q. tisztított kender szállítást a 400 tositani óhajtván, ez iránti pályázatot hirdet. — Az ajánlatok...

Az ajánlatok legkésőbb f. évi november hó 30-ig legkésőbb f. évi november hó 30-ig napjának déli 12 óráig terjedő időtartam alatt a pénz pedig a pályázatok beérkezésétől kezdve a következő év november hó 29-én déli 12 óráig teendő le.

A pályázatra vonatkozó részletes módzatok leírását tartalmazó, pályázati felhívás mely az ajánlattevő aláírásával ellátva az ajánlatához csatolandó, a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest Andrassy-ut 78. sz.) kapható, a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál és az üzletvezetőségénél pedig megtekinthető. Ezen pályázati felhívás kívánságra postán is megküldetik.

A különleges szállítási feltételek tisztított kenderre vonatkozólag 40322/92. sz. a. az általános szállítási feltételek pedig 122291/96 sz. a. kiadva, melyek aláírva az ajánlatához szintén csatolandók, a fenti hivataloknál megtekinthetők vagy alólírott igazgatóság nyomtáránál megszerzethetők és pedig az általános szállítási feltételek 50 filléren, a különleges feltételek 30 filléren.

Ha a feltételeknek postán való megküldése kívántatik, a vételáron kívül még 20 fillér postadíj is előzetesen beküldendő.

Budapest, 1900. okt. havában.

A magy. kir. államvasutak
igazgatósága.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Külön játék és díszműaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

Színházi
Versenybazár

a vértanu szoborral szemben.

Bőr pénzerszények	7 krtól,	Szines férfi ingek redős mellel	93 krtól,
Iskola táskák	15 krtól,	Férfi harisnyák párja	8 krtól,
Könyvtartó szíjjak	15 krtól,	Férfi harisnyák kötött p.	14 krtól,
Zsebkések	10 krtól,	Férfi trico alsó ingek	50 krtól,
Ruha és hajkefék	15 krtól,	" nadrág	50 krtól,
Csont evőeszköz párja	15 krtól,	" vászon nadrág	49 krtól,
Tiszta acél evőeszköz p.	30 krtól,	Női ingek és fűzők	49 krtól,
Bőr dohánytárcza	19 krtól,	Női harisnyák	12 krtól,
Gummi nadrágtartók	15 krtól,	Női keztyűk	15 krtól,
Konty- és oldal-fésűk	5 krtól,	Női fehér gallérok	12 krtól,
Hajszattok és hajtűk	3 krtól,	Női fehér kezelők	15 krtól,
Bontó és sűrű-fésűk	15 krtól,	Moare selyem-öv minden színben	35 krtól,
Kepes albumok 100 lap.	40 krtól,	Női bőr-övek	30 krtól,
Piaczi vásár táskák	15 krtól,	Női trico alsó-ingek	40 krtól,
patent amerikai bőrb. 15 krtól,		Női mosó (voál) kötők	21 krtól,
Legujabb óra szerkezetű felhúzó játékok	40 krtól,	Fél szines szélű zsebkendő teztja	55 krtól,
4 soros gallér drbja	11 kr.,	Gyermek téli trico	30 krtól,
4 soros kezelő párja	19 kr.,	Gyermek harisnyák	7 krtól,
Férfi ingek sima mellel	85 krtól,		
redős mellel	87 krtól,		

Külön játék és díszműaru osztály 7 és 15 kros árakkal. óriási választékban. Es sok ezer elő nem sorolt tárgyk: alkalmi ajándékok, toilett cikkek, dessert servicek, mocca garnitúrák, liquer servicek gyertyatartók, kézi kosarak, sétatatok, fényképpálványok, fogkefék, mosdószappanok, fali dísztányérok, butor és szőnyegporlók, kézi, fali és japán legyezők, inggombok, stb óriási választékban kaphatók

a színházi versenybazárban

a vértanu szoborral szemben.

Külön játék és díszműaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

KASSOWITZ FÜLÖP

férfi-, fiu- és
gyermek-ruha
raktára

ARADON, Andrassy-tér 9., a Minorita-templommal szemben.

Mérték utáni megrendelések pontosan és izléseken eszközöltetnek.

Vadat

minden mennyiségben **vesz** a legmagasabb napi áron

Kemény Testvérek

kiviteli üzlete 3130

Nagy-Szalontán.

3666—1900. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy üresedésbe jött 1600 korona évi tisztii fizetéssel javadalmazott adóügyi számtisztii és egy esetleg megüresedő 1400 korona évi tisztii fizetéssel kapcsolatos irodai segéd-tisztii állás választás útján betöltendő lévén, azokra ezennel pályázat nyitattik.

Azok, a kik ezen állásokra pályázni kívánnak s az 1883. évi I. t.-cz. 19. §-ában előirt minősítéssel bírnak, felhivatnak, hogy pályázati kérvényüket hivatalomhoz 1900. évi december hó 9-ig benyújtsák.

Arad, 1900. évi nov. hó 17-én.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

Egy gyakornok,

ki már egy évig gőzfűrészt és faktárban alkalmazva volt, az irodai teendőkből is jártas, egy hasonló üzletben

alkalmazást keres.

Czím a kiadóhivatalban.

Eladó ház.

A belvárosban, az **Aulich Lajos-utca 7c sz.**

uj ház,

amely még 12 évig adómentes, hirtelen közbejött kiköltözés végett, kedvező lefizetési feltételek mellett

olcsó áron eladó.

A ház tisztán 9 perzentot jövedelmez évente.

Ugyanott a házban egy szép utczei lakás, mely áll 2 utczei, egy udvari szobából és zárt folyosó, hozzá tartozó helyiségekből, kis kerttel, december 15-re vagy január 1-re, a közbejött kiköltözés végett kiadó.

Bővebbet ugyanott a ház tulajdonosánál. 3175

Kérem vizsgálni a védjegyet!

Brády-féle Mária-Czelli gyomor-cseppek

KITŰVŐ HATÁSSAL BIR GYOMORBETEGSÉGEKNÉL.

Nélkülözhetlen, régóta hírneves házi szer étvágytalanságnál, gyomorgyöngyöknél, kellemetlen szaga lélekzetvételnél, verszegényjégknél, bizony és hányingereknél, gyomorgörsöknél, székkenyenyedések és szorulásoknál.

Ugyazinté főfájásoknál, a gyomor túlterhelésénél. Kipróbált gyógyszer giliszták és májbetegségek ellen. Mindezen betegségeknek a **Brády-féle Mária-Czelli gyomor-cseppek** sok éven át a legjobb gyógyszereknek bizonyultak, miről száz és száz elismerő bizonyítvány tanuskodik. Egy közörséges palaczk ára használati utasítással 40 kr., ketszeres palaczk ára 70 kr.

A vásárlásnál határozottan **Brády-féle Mária-Czelli gyomor-cseppek** kérjünk és arra figyeljünk, hogy fenti védjegy és aláírás, valamint arra, hogy a régi hírneves **valódi Brády-féle gyomor-cseppek**, melynek üvege 40 kr., dupla üvege 70 kr-ba kerül, kapjuk; míg az utánzatok, hamisítványok és értéktelen cseppek olcsóbb áron, 35 kr-ért adtnak el.

Brády Károly Gyógyszertára a „Magyar Királyság” Bécs, I. Fleischmarkt 1.

Főraktár: Török József Gyógyszertára Budapest, VI., Király-utca 12. Továbbá az összes Gyógyszertárakban. 234

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Kereset.

2—3000 forint évi jövedelmet biztosíthat magának az, ki 6—8000 frt óvadékot vagy jótállást nyújtani képes. — Ajánlatok J. L. 25. jelisével a kiadóhivatalba intézendők. 3170

A m. kir. államvasutak budapesti jobbparti üzletvezetősége.

41064/II. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az északi főműhely lakóház telepén, a házakban, az utakon, udvarokban és kertekben összegyűlő szemét és trágya elfuvarozása munkák biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebbi adatok, valamint az ajánlati minta a pályázati feltételek, nem különben a szerződés tervezete az alólírott üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályának hivatalos helyiségében, Külső-Kerepesi-ut. szemben a keleti pályaudvarral, a hivatalos órák, alatt megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb folyó évi november hó 24-én déli 12 óráig a jobbparti üzletvezetőség titkárságánál nyújtandók a következő feltétellel:

„Ajánlat az északi főműhely lakóház telepén összegyűlő szemét és trágya elfuvarozására.”

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi november hó 23-ig déli 12 óráig 200 korona (azaz kettőszáz) készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál leteendő.

Az értékpapirok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbbi 14 napnál nem régebbi árfolyama szerint, de a névértékét meg nem haladó értékben fogadtnak el.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzül nem tehetők le. Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Szóban forgó munkára csak magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.

Budapest, 1900. évi november hóban.

A m. kir. államvasutak budapesti-jobbparti üzletvezetősége.

(Utánnymás nem díjaztatik.)